

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2023. gada 1. – 7. marts

Nr. 9 (1763)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

ESAM KOPĀ AR UKRAIŅU TAUTU!

24. februārī Ņujorkā, netālu no Apvienoto Nāciju ēkas demonstrācija notika ANO Drošības Padomes sēdes laikā. Ukrainu plakātos bija lasāma prasība izslēgt Krieviju no ANO. Attēlos: ņujorkieši Kancānu, Rupneru- Nollendorfu, Teteru, Cortes-Oses un Puteņu ģimeņu locekļi, Anita Bataraga

Demonstrācijā Ņujorkā piedalījās arī krievu cilvēki ar plakātiem, kas vēstīja "I'm Russian and I support Ukraine"

Rīgā, pie Brīvības pieminekļa Ilze Auzere ar karogu, kas atvests no Kijivas kā pateicības dāvana latviešiem par ziedotajiem generatoriem un apģērbu

Saulespuķu dārzs Jaunjelgavā

24. februārī Doma baznīcā aizlūgumā svētos rakstus lasa ukraiņu meitene

PBLA valdes pārstāvji ierodas darba vizītē Rīgā

Aizvadītajā nedēļā Pasaules Brīvo latviešu apvienības (PBLA) valdes pārstāvji – PBLA priekšsēdis Pēteris Blumbergs, Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā (LNAK) valdes priekšsēdis *Fritz Traugott-Kristbergs*, Amerikas Latviešu apvienības (ALA) Izglītības nozares vadītāja Elīsa Freimane, ALA nozares "Labdarība Latvijā" vadītāja Diāna Kārklīņa, Eiropas Latviešu apvienības (ELA) pārstāve un Frankfurtes latviešu biedrības vadītāja Māriete Kļaviņa – isā vizītē viesojās Latvijā, lai kopā ar PBLA darbiniekiem tiktos ar Latvijas jauno valdību, 14. Saeimā ievēlētajiem deputātiem, kas izveidojuši īpašu grupu sadarbībai ar diasporu, kā arī pārrunātu šovasar gaidāmā Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju foruma (PLEIF) norisi un saturu.

22. februārī Latvijas Republikas Ministru prezidents Krišjānis Kariņš uzņēma Pasaules Brīvo latviešu apvienības (PBLA) valdes pārstāvjus kopā ar PBLA darbiniekiem Raitu Eglīti un Jāni Andersonu Ministru kabineta zālē, kur ik nedēļu notiek Latvijas valdības sēdes.

Tikšanās ievadā Ministru prezidents Krišjānis Kariņš uzsvēra, ka "PBLA un tās dalīborganizācijām ir daudz, daudz lielāks svars, nekā viņu skaitliskais sastāvs". Krišjānis Kariņš pateicās visai PBLA valdei un tās dalīborganizācijām par ilggadējo, nesavtīgo un brīvprātīgo darbu un īpaši "par latviešu ļoti sasmērīgo un nozīmīgo tiklošanās pasaulē caur PBLA kā jumta organizāciju". K. Kariņš bilda, ka viņš ir pastāvīgs Amerikas latviešu laikraksta *Laiks* abonents un lasītājs Rīgā, un ka tādējādi viņš arī cenšas sekot līdzi visam, kas notiek diasporā.

K. Kariņš uzsvēra latviešu diasporas organizāciju būtisko lomu diasporas iesaistē Latvijas tautsaimniecībā un saišu stiprināšanā ar Latviju. Ministru prezidents pateicās PBLA un tās dalīborganizācijām par aktīvo atbalstu Ukrainai un par neatlaidīgo un ārkārtīgi nepieciešamo politisko darbu savās mītnēs zemēs, pārstāvo Latvijas intereses un sekmējot Latvijas valsts drošību.

Ministru prezidents ar PBLA pārstāvjiem pārrunāja latviešu diasporas organizāciju plānotos pasākumus, tostarp šovasar Vispārējo latviešu Dziesmu un deju svētku laikā gaidāmo Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumu (PLEIF) Rīgā, kura darbā solīja piedalīties. Ministru prezidents pateicās Pēterim Blumbergam un viņa kolēģiem par nesavtīgo devumu latviešu sabiedrībai ārzemēs un Latvijai, kā arī novēlēja sekmes, entuziasmu un neatlaidību turpmākajā darbā.

PBLA valdes pārstāvji un darbinieki 22. februārī Saeimā tikās arī ar jaunizveidotās Saeimas deputātu grupas sadarbībai ar diasporas pārstāvjiem Hosamu Abu Meri, Edmundu Jurēvicu un Irmu Kalniņu. Šajā grupā šobrīd iesaistījušies 18 parlamentārieši. No *Jau-nās vienotības* darba grupā darbojas Irma Kalniņa, Hosams Abu Meri, Edmunds Jurēvics, Ingrida Circene, Inga Bērziņa, Anna Rancāne, Agita Zariņa-Stūre, Ilze Vergina, Viktorija Baire, Zanda Kalni-

ņa-Lukaševica un Zane Skujiņa-Rubene, no *Progresīvajiem* – Andris Sprūds, Antoņina Ņenaševa, Edgars Zelderis un Kaspars Briškens. Šajā grupā darbosies arī Richards Kols un Artūrs Butāns no Nacionālās apvienības, kā arī Apvienotā saraksta pārstāvis Juris Viļums. Grupas dibināšanas sanāksme notika 2. februārī.

Dziļāk izprast ārvalstīs dzīvojošo tautiešu vajadzības un palīdzēt tās risināt, izveidot tiešu un efektīvu informācijas apmaiņu un sadarbību starp Saeimu un latviešu diasporu, kā arī veicināt līdzdalību Latvijas norisēs – tie ir daži no mērķiem, ko vēlas sasniegt šī jaunizveidotā Saeimas deputātu grupa. Deputāti Hosams Abu Meri, Edmunds Jurēvics un Irma Kalniņa vakar galvenokārt uzklauzīja PBLA valdes pārstāvju viedokļus un redzējumu par aizvadīto Saeimas vēlēšanu norisi ārzemēs un diasporas iesaisti tajās, kā arī par aktualitātēm ALA, LNAK un ELA darbā.

21. februārī Ārlietu ministrijā Pasaules Brīvo latviešu apvienības (PBLA) valdes pārstāvji tikās ar Ārlietu ministrijas Parlamentāro sekretāri Gundu Reiri un Speciālo

Krišjānis Kariņš bilda, ka viņš ir pastāvīgs Amerikas latviešu laikraksta *Laiks* abonents un lasītājs Rīgā, un ka tādējādi viņš arī cenšas sekot līdzi visam, kas notiek diasporā.

Tiekoties ar Izglītības ministri Andu Čaksu

No kreisās: Elita Gavele, *Fritz Traugott-Kristbergs*, Diāna Kārklīņa, Elīsa Freimane, Gunda Reire, Pēteris Blumbergs, Raitis Eglītis, Māriete Kļaviņa un Jānis Andersons

uzdevumu vēstnieci Elitu Gaveli. Tikšanās laikā tika pārrunāta diasporas iesaiste 2023. gadā gaidāmajos pasākumos, sarīkojumos un notikumos, tai skaitā Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumā (PLEIF), kas notiks Rīgā, 4. un 5. jūlijā. Šogad aprīlī 10. gadī kopš pirmā istenotā PLEIF. Tā ietvaros Latvijas uzņēmēji no visas pasaules satiekas ar mērķi attīstīt un atbalstīt mūsu valsts uzņēmējdarbības potenciālu, veici-

jauniešu iesaisti 2023. gadā gaidāmajos notikumos, kā arī diasporas aktīvāku dalību nākamā gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās. ELA pārstāve un Frankfurtes latviešu biedrības vadītāja Māriete Kļaviņa rosināja domāt par diasporas skolu un brīvprātīgo darbinieku entuziasma stiprināšanu, kam nav nepieciešami papildu finansiālie līdzekļi, vien pareizā brīdī izteikta sabiedrības atzinība.

PBLA pārstāvji tikās arī ar Rīgas Domes priekšsēdētāju Mārtiņu Staķi un Rīgas investīciju un tūrisma aģentūras direktoru Fredi Bikovu. Tikšanās laikā tika pārrunāta Rīgas Domes un tās priekšsēža Mārtiņa Staķa iesaiste 2023.

gādā gaidāmajā Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumā (PLEIF). Tikšanās dalībnieki bija vienprātīgi, ka Latvijas ekonomika un tās izaugsme ir arī mūsu valsts drošības jautājums, tāpēc PLEIF forums noteikti būs viena no platformām, lai stiprinātu šos nozīmīgos faktoros. Rīgas Domes priekšsēdētājs Mārtiņš Staķis uzsvēra, ka investīciju pie-saiste Rīgai un Rīgas atpazīstamības veicināšana pasaulē ir garš un

sarežģīts process, kurā noteikti nozīme būs arī gaidāmajam Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumam, kurā ietvaros viena paneldiskusija varētu būt par Rīgas attīstību. Mārtiņš Staķis informēja latviešu sabiedrību ārzemēs par Rīgas Domes iesaisti Vispārējos latviešu Dziesmu un deju svētkos, lai pilsētā šie svētki būtu jūtami un lai arī tie ārzemju viesi, kam nebūtu svētku biļešu, pilsētā spētu izbaudīt svētku gaisotni (piemēram, pie ekrāniem Esplanādē un citur). Rīgas mērs sarunā vairākkārt uzsvēra to, ka šobrīd (atšķirībā no iepriekšējās desmitgades) Latvijas valdība un Rīgas pilsēta strādā vienā virzienā un ar kopīgiem mērķiem. PBLA valdes pārstāvji iepazīstināja Rīgas Domes vadību arī ar aktualitātēm latviešu diasporā pasaulē.

22. februārī PBLA pārstāvji isā iepazīšanās vizītē tikās arī ar Izglītības un zinātnes ministri Andu Čaksu. PBLA priekšsēdis apsveica ministri jaunajā amatā un puda gatavību sadarbībai ar nākotnē, jo latviskā izglītība ir viens no apvienības darbības stūrakmeņiem. Sarunas gaitā tika pārrunāta augstākās izglītības reformas gaita un Latvijas augstskolu līmeņa celšana, pāreja uz mācībām latviešu valodā Latvijas skolās, PBLA darbs diasporas izglītības struktūras uzturēšanā, riski latviešu valodas pastāvēšanai svešumā un izaicinājumi Latvijas izglītības sistēmai. Ministre aicināja PBLA veicināt ārvalstīs dzīvojošo latviešu profesoru sadarbību ar Latvijas augstskolām. ALAs Izglītības nozares vadītāja Elīsa Freimane informēja par izglītības situāciju "tālajā diasporā" ārpus Eiropas. Tika pārrunātas dažādas programmas un iespējas, kā ASV, Kanadas un Austrālijas latviešu jauniešus ieinteresēt par Latviju, dzīves, studiju un darba iespējām valstī.

PBLA pārstāvji vizītes gaitā tikās arī ar Latvijas Nacionālā kultūras centra vadītāju Signi Pujāti un viņas komandu, tai skaitā Vispārējo Dziesmu un deju svētku izpildītāri Dainu Markovu, lai pārrunātu sadarbību un biļešu iegādes jautājumus. Notika arī tikšanās ar LIAA direktoru Kasparu Rožkalnu, kurā tika pārrunāta PBLA un LIAA sadarbība šīs vasaras Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju foruma rīkošanā.

PBLA pārstāvniecība

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Lolitas Ritmanes lūgšana ukraiņu valodā

Nacionālo bruņoto spēku Štaba orķestris nācis klajā ar videoklipu ar latviešu kinofilmā "Dvēseļu putenis" komponistes Lolitas Ritmanes radītās emocionālās dziesmas jeb lūgšanas "Dodi mieru mūsu brāļiem" interpretāciju ukraiņu valodā. Tā ir kā veltījums ukraiņu tautas cietušajiem un kara upuru piemiņai. Pat pēc nepārtrauktām un ilgstošām kaujām nav izdevies salauzt ukraiņu tautu un tās ticību uzvarai.

Latvijā cīņā par brīvību un neatkarību dziesmai vienmēr ir bijis milzīgs spēks – stiprinot, vienojot un radot ticību uzvarai. Lai saglabātu lūgšanas noskaņu, videoklipā īpaša nozīme ir pievērsta simbolikai. Videoklipa sākums ir uzņemts Ziemassvētku kauju mūzejā, vietā, kur ir uzstādīta piemiņas zīme – sešus metrus augsts priedes koka zobens. Tas simbolizē pretinieka aizsardzības līniju, ko pārcirtis latviešu strēlnieku zobens. Vēsturiski šiem panākumiem bija būtiska nozīme latviešu nacionālās pašapziņas veidošanā. Turpinājumā solistam pievienojas arī pārējie Nacionālo bruņoto spēku Štaba orķestra mūziķi, muzikālās kulminācijas brīdī veidojot apli, kas ir kā piemiņas simbols tautas vienotībai, tās veselībai un spēkam. Videoklipa "Dodi mieru mūsu brāļiem" izskaņā – kopīga lūgšana par kritašajiem, kas ir cīnījušies par savu zemi un dzimteni!

"Pasaule – lai mostas! Lai visi, kuri dzīvo brīvībā, mostas un palīdz mūsu brāļiem un māsām Ukrainā turēties pret agresoru, kuŗa mērķis ir iznīcināt Ukrainas tautu, zemi. Lai gaisma pārvar tumsu! Lai šis karš beidzas!" aicina komponiste Lolita Ritmanis.

"Idea par videoklipa uzņemšanu radās mājupceļā no kāda koncerta, kad ar orķestra diriģentu kapteini Aleksandru Kreišmani runājām, ka karš Ukrainā ilgst jau gadu. Radās jautājums – kādā veidā mēs kā mūziķi veltījam atbalstu ukraiņu tautai. Mūsu orķestra repertuārā jau bija kompozīcija "Dodi mieru mūsu brāļiem" latviešu valodā. Radās ideja par videoklipa uzņemšanu, kā arī dziesmas interpretāciju ukraiņu valodā. Viens no lielākajiem izaicinājumiem bija šo tekstu atdzejojot, lai solists – seržants Gatis Šupe spētu to iespējami precīzāku interpretēt," stāsta ieceres autors, Nacionālo bruņoto spēku Štaba orķestra grupas koncertmeistars virsseržants Jānis Kaģis.

***

Latvijas sniegtais atbalsts Ukrainai pagājušā gada laikā pārsniedzis 1% no valsts IKP

Latvijas sniegtais atbalsts Ukrainai pagājušā gada laikā pārsniedzis 1% no valsts iekšzemes kopprodukta (IKP), informēja Valsts kancelejas (VK) Komunikācijas departamenta konsultante Santa Jirgensone.

Piektdien būs pagājis gads kopš Krievijas sāktā pilna apmēra kara Ukrainā. "Šajā laikā Ukraina un tās iedzīvotāji izrādījuši neatslābstošu pretestību Krievijas centieniem iekarot Ukrainas teritorijas un pakļaut tās cilvēkus. Būtiska loma šajā ukraiņu pretspāra uzturēšanā bijusi arī Rietumu demokrātiju sniegtajam atbalstam, kur Latvija bijusi viena no aktīvākajām dalībniecēm," paziņojumā pauz VK.

Latvija ir rādījusi piemēru citām Rietumu demokrātijām – mūsu valsts sniegtā humānā, ekonomiskā un militārā palīdzība Ukrainai un ukraiņiem ir bijusi proporcionāli viena no lielākajām. Tās sniegšanā iesaistījusies gan valdība, gan nevalstiskais sektors un sabiedrība kopumā, piebildis Ministru prezidents.

Nodrošinot Ukrainas aizstāvbai nepieciešamo militāro tehniku un aprīkojumu, piemēram, bezpilota lidaparātus, helikopterus, haubices, ģeneratorus, apvidus auto un citu palīdzību, Latvijas valsts un sabiedrība līdz šā gada februārim kopumā veļtījusi vairāk nekā 380 miljonus eiro. No šīs summas Latvijas iedzīvotāji un uzņēmēji gada laikā saziņodojuši 38 miljonus eiro.

Tādēļ sniegtajā humānajā palīdzībā, nozīmīga bijusi sabiedrības iesaiste, Ukrainas iedzīvotājiem ziedojot gan naudu, gan preces un mašīnas, kā arī sniedzot patvērumu savās mājvietās un īpašumos. Valdība nodrošinājusi, ka līdz Ukrainas karavīriem un civiliedzīvotājiem tiek nogādātas medicīniskās iekārtas un medikamenti, autobusi un ģeneratori, atjaunotas nopostītās mājvietas un sniegts vēl cits nepieciešamais atbalsts vairāk nekā 3 miljonu eiro apmērā.

Palīdzības sniegšanā iesaistījušās 90 Latvijas biedrību un nodibinājumu. Lielākās palīdzības sniedzējas ir bijušas arosta nevalstiskās organizācijas – labdarības organizācija "Ziedot.lv" – 19,7 miljoni eiro, fonds "Uzņēmēji mieram" – 5,5 miljoni eiro, biedrība "Tavi draugi" – pieci miljoni, Twitterkonvojs/ biedrība "Agendum" – četri miljoni eiro, biedrība "TEV" – četri miljoni eiro, Latvijā dzīvojošo ukraiņu biedrību konfederācija "VICHE" – viens miljons eiro, Latvijas Samariešu apvienība – 850 tūkstoši eiro un biedrība "Viegli palīdzēt" – 790 tūkstoši eiro.

Vislielākais palīdzības apjoms ir novirzīts Ukrainas aizstāvju atbalstam. Aizsardzības mērķim izlietots 21 miljons eiro. Uz Ukrainu nosūtītas vairāk nekā 1200 automašīnas 52 tūkstoši kvadrātmetru maskēšanās tīklu, 120 tūkstoši dronu 3D astītes,

15 000 medījumu konservi, 200 000 ierakumu sveču, piecas tonnas adītu zeķu. Tāpat tika iegādātas 6000 lodes, 82 kvadrātkliki, 325 ģeneratori, rācījas, droni, dronu ķēriji, 500 tonnas diēzeldegvielas, augstas precizitātes snaiķeru ieroči, militārās aptiecināšanas, žnaugi, militārās ziemas formas, apavi, bruņavestis, bruņucepures, nakts redzamības brillis, termokameras, plītiņas, "Starlink" stacijas, satelīta telefoni, portatīvie datori, armijas pārtika, degvielas autocisternas, smagās automašīnas, traktori un militārie skūteri.

Humānai palīdzībai un medicīniskās palīdzības sniegšanai Ukrainā ir izlietoti 14,6 miljoni eiro no ziedojumiem. Uz Ukrainu ir nosūtītas 614 humānās palīdzības kravas, kuŗas iekrautas tūkstošiem tonnu pārtikas un higiēnas preces, bērnu pārtika un autiņbikšites, medikamenti, pārsienamie materiāli, aparatūra un gultas slimnīcām, 100 tonnas silto drēbju, mikroģenerācijas stacijas, akumulatori un uzlādes stacijas, siltā gaisa pūtēji, kopā teju 500 vienības, LED spuldzes un baterijas, dzīvnieku barība.

***

eID kartes nebūs obligāti jāpaspēj iegūt līdz maijam

Saeima 23. februārti galīgajā lasījumā pieņēma drošības Personu apliecināšanu likumu, atsakoties no 1. maija kā datuma personas apliecināšanai jeb eID kartes obligātai saņemšanai.

Likumā reizē saglabāta pakāpeniska virzība uz obligātu nepieciešamību pēc personas apliecināšanas. Šodien pieņemtās izmaiņas nosaka, ka personām, kuŗām līdz šā gada 30. aprīlim būs izsniegta tikai pase, eID karte kļūs obligāta tad, kad beigsies pases derīguma termiņš.

Tāpat personas apliecināšana būs obligāta, sasniedzot 15 gadu vecumu, kad obligāti jāizņem personu apliecināšanas dokuments.

Ja iedzīvotājs vēlēties, tad klāt pie personas apliecināšanas varēs izņemt arī pasi.

SPILGTS CITĀTS

Brīvības koks ik pa laikam jāaplaista

Latvijas Tautas frontes pirmais priekšsēdētājs, žurnālists Dainis Īvāns intervijā nedēļrakstam IR (š.g. 23.02.-01.03.)

"Es vienmēr pieminu arī 1991. gada janvāra barikāžu laiku. Lielais atbalsts, kas iezīmēja rietumvalstu attieksmes maiņu pret Latviju, panāca mūsu uzvaru. Neviens nebūtu nācis palīgā, ja mēs paši necīnītos. Tā tagad cīnās ukraiņi. Toreiz, 1991. gada 24. janvārī, *The New York Times* publicēja Viljama Safaira ievadrakstu, kas amerikāņiem atgādināja, ka ASV trešais prezidents Tomass Džefersons reiz tēlaini salīdzinājis: pasaulē ir brīvības

koks, kas ik pa laikam jāaplaista tirānu un brīvības cīnītāju asinīm. Slejā tika pausti: amerikāņi, atcerieties, šajās dienās brīvības koku ar savām asinīm laistīja latvieši! Šī cīņa rit joprojām. Tai jābūt. Jo stiprāki un demokrātiskāki mēs būsīsim, jo lielākas garantijas, ka izdzīvosīsim kā nācija. (..)

Kad 80. gadu beigās kā PSRS tautas deputāti ienācām Kremli Maskavā, man naivi šķita, ka krievu tauta celsies, tā spēš izveidot demokrātisku sabiedrību. Taču ievēroju kādu niānsi, kas tagad izpaužas vēl skaidrāk, – viņi visu laiku skatījās uz mums, arī tie, kuŗi bija gaišāki un demokrātiskāki noskaņoti. Janvāra barikāžu laikā viņi kļiedza: jūs, nelieši, jūs aizgājāt! Mēs pametām PSRS tautas deputāta amatu, jo Latvijā nodibinājām demokrātiju.

Vēlāk bija kāda epizode konferencē Vācijā: mēs, baltieši, runājām ar Michailu Gorbačovu. Nesen pie varas Krievijā bija nācis Putins, un Gorbačovs bija skeptisks. Jūs, baltieši, esat vainīgi, ka viņš ir pie varas, Gorbačovs mums teica. Kā – vainīgi? Jūs no mums aizgājāt un nepalīdzējāt izcīnīt demokrātiju! Tas ir Krievijas elitei raksturīgais intelektuālais parazitisms: gaidas, ka citi izcīnīs viņu vietā. Igaunu kolēģis pateica: dīvaina tauta, pat par savu brīvību pati negrib cīnīties! Šī šausmīgā krievu nolemība. (..)

Mums jābūt mudinātājiem Krievijas transformācijai, lai tā nekad vairs nevirzās uz impērisko ambīciju pusi. Jābūt tribunālam – šeit labi ar savu balsi darbojas mūsu Valsts prezidents. Kara noziedzniekiem jāsež lielā rindā, turklāt arī vietējiem kolaborantiem jāzina, ka viņi var nosēsties uz šī sola. Ir jābūt starptautiskam spiedienam par Krievijas pārveides procesu. Baltijai šeit saskatu lielu lomu."

Likuma izmaiņas veiktas, jo patlaban ir apgrūtināta dokumentu formēšana ļoti lielā cilvēku skaita pieplūduma dēļ ierobežotā termiņā.

***

Martā Latvijā vēl gaidāms sals un sniegš

Nākamnedēļ gaisa temperatūra Latvijā bieži pakāpsies virs nulles, bet no nākamās nedēļas beigām gaidāms aukstāks laiks, prognozē sinoptiķi.

Iespējams, pirmo reizi kopš 2018. gada marta vidējā gaisa temperatūra būs zemāka par normu, kas globālās sasilšanas ietekmē paaugstinājusies no -1,3 grādiem pēc celsija 1961. – 1990. gadā līdz +0,2C grādiem 1991. – 2020. gadā. Pēdējos desmit gados tikai divas reizes – 2013. un 2018.gadā – pavasara pirmais mēnesis Latvijā bijis auksts, vidējā gaisa temperatūra šajos gados bija attiecīgi -5,5 un

-2,4C grādi, liecina Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra dati.

Marta pirmajā pusē no jūras nākoši vietām valsts rietumu un centrālajā daļā sagādās stipru sniģšanu, iespējams arī putenis. Gaisa temperatūra naktīs nereti noslidēs zem -10 grādiem C, dienas bieži būs saulainas.

KULTŪRAS ZIŅAS

***

Dziesma par brīvību, cilvēcību un uzvaru

24. februārī ukraiņu mūziķis Darjas Leleko atbalsta un labdarības koncerts Ukrainai Pasaules latviešu mākslas centrā Cēsīs pulcēja neparasti daudz klausītāju – vēl nekad neviens pasākums PLMC nebija ieinteresējis tik daudzus – gan gados vecāku, gan jaunāku cēsnieku un viesu. Klausītāju vidū bija arī ukraiņu kara bēgļi, kuŗi pašlaik apmetušies Cēsīs, divi "Azov" karavīri, kuŗi Latvijā atrodas rehabilitācijas kursa laikā. Latvijā karavīriem ir izgatavotas roku protēzes, pašlaik viņi pierod pie tām un saka, ka atgriezīsies, lai palīdzētu frontē, kā var un spēj.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Koncertu ieskandēja latviešu dziesminieks Imants Daksis. Viņš spēlēja akustisko ģitāru un lielākoties dzied savas dziesmas ar paša rakstītiem vārdiem – skarbas un patiesas. Pēc koncerta klausītāji sacīja, ka Imants dzied no sirds, tā, kā viņš jūt, un ir kā tīrradnis uz skatuves.

Otrajā koncerta daļā Darja Leleko dziedāja ukraiņu dziesmas un sāka ar Ukrainas himnu. Darja ir sena ukraiņu nacionālā stīgu instrumenta – bandūras – virtuozē. Bandūra, tāpat kā viņas balss, skan gan maigi, gan rotaļīgi, gan traģiski. Koncerts beidzās ar klausītāju stāvovācījām, un Darja vēl nodziedāja latviešu “Tumša nakte, zaļa zāle” – izjusti, latviešu valodā. Daudziem pēc tam gribējās muzikāli apskaut, cilvēki nāca ar mazām dāvanijām, ziedu pušķiņiem un vienojās, ka nākamais koncerts, kurā Darja dziedās Cēsīs, Pasaules latviešu mākslas centrā, būs par godu Ukrainas uzvarai.

Koncerta laikā klausītāji varēja ziedot gan pītā vācēlītē, gan naudā pārskaitīt uz konkrētu ziedojumu kontu, jo visa koncertā ziedotā nauda paredzēta, lai palīdzētu ukraiņu mūziķu grupai “Joryj Kloc”, kurās mūziķi nomainījuši instrumentus pret ieročiem. Ziedojumu vācēlītē tika saziēdoti 345 eiro, un tas nav maz, jo klausītāji bija arī jaunieši, pensionāri un ukraiņu bēgļi.

Paldies par palīdzību PLMC, rīkojot koncertu, Jurim Zalānam un kultūras centram “Lauska”. PLMC izpilddirektors Kārlis Kanderovskis pēc koncerta sacīja: “Tā mēs atzīmējam šo datumu – ar mūziku un ar cerību. Darjas balsī varēja nojaust ukraiņu tautas spēku un apņēmību. Kad viņa (no galvas) dziedāja “Tumša nakte, zaļa zāle”, enerģija telpā bija varena”.

***

Nacionālajā kino balvā “Lielais Kristaps” triumfē Kairiša “Janvāris”

Nacionālajā kino balvā “Lielais Kristaps” par labāko pērnā gada pilnmetrāžas filmu tika atzīts režisora Viestura Kairiša “Janvāris”, kas arī kopumā saņēma visvairāk balvu – piecas “Kristapa” statuetes.

Labākās aktrises balvu šogad nolemts piešķirt **Marijai Luizei Melkei** (*attēlā*) par galveno lomu filmā “Neona pavasaris”, labākā aktiera balvu – **Kārlim Arnoldam Avotam** (*attēlā*) par lomu filmā “Janvāris”, labākās aktrises

otrā plāna lomā balvu – Ivetai Polei par lomu filmā “Māsas”, bet labākā aktiera otrā plāna lomā balvu – Tomam Auniņam par lomu filmā “Nemierīgie prāti”. Melke no balvas atteicās, kamēr Latvijas valsts nesāks ievērot visu cilvēku tiesības. (Ar to domājot Civīlās savienības likumu.)

Par labāko īsmetrāžas spēlfilmu nosaukts režisora Paula Ķestera darbs “Pirmie soļi”, par labāko pilnmetrāžas dokumentālo filmu – Ievas Ozoliņas “Mana māte valsts”, par labāko īsmetrāžas dokumentālo filmu – režisora Jāņa Ābeles “81 metrs”, par labāko animācijas filmu – Signes Baumanes darbs “Mans laulību projekts”, par labāko daudzsēriju filmu – režisora Armanda Zvirbuļa darbs “Krimināllietā iesācējam”, par labāko debijas filmu – režisores Elzas Gaujas dokumentālā filma “Tikmēr Lucavsalā”, bet par labāko studentu filmu – Reīņa Ūbeļa “Mans kaimiņš nosita manu kaķi”.

Par labāko scenāriju šogad apbalvoja daudzsēriju filmas “Krimināllietā iesācējam” scenāristus Juri Kursieti, Matisu Gricmani, Līgu Celmu-Kursieti un Armandu Zvirbuli, par labāko spēlfilmas režisori – Lindu Olti par filmu “Māsas”, bet kā labākais spēlfilmas operators balvu ieguva Aleksandrs Grebņevs par filmu “Ūdens garša”.

Labākā filmas mākslinieka balvu saņēma Ieva Jurjāne par darbu filmā “Janvāris”, kā labākā kostīmu māksliniece godināta Rūta Lečaite “Janvāris”, labākā grima māksliniece – Maija Gundare “Sema ceļojumi”, labākais dokumentālās filmas režisors – Ivars Seleckis “Zemnieki”, labākais dokumentālās filmas operators – Gints Bērziņš “Mājas”, labākā animācijas filmas režisore – Signe Baumane “Mans laulību projekts”, labākā animācijas filmas māksliniece – Signe Baumane “Mans laulību projekts”, labākais komponists – Platons Buravickis un Huans Ernandezs “Nemierīgie prāti”,

labākais skaņu režisors – Aleksandrs Vaichovskis “Neona pavasaris”, bet labākais montāžas režisors – Armands Začs “Janvāris”.

Balvu par mūža ieguldījumu filmu mākslā saņēma kinodramaturgs Alvis Lapiņš.

“Lielā Kristapa” balva kinematogrāfijā iedibināta 1977. gadā. “Lielais Kristaps” dod iespēju vienkopus redzēt un profesionāli izvērtēt Latvijas jaunākās filmas, kā arī godināt Latvijas kino tradīcijas. 2016. gadā “Lielais Kristaps” ieguva Nacionālās balvas statusu.

***

Dziesmu albums bērniem ar dzejnieces Ineses Zanderes dzeju

Komponists Jānis Ķirsis radījis dziesmu albumu bērniem “Pasveicini bailes”, kuru ieskaņojuši dziedātāja Annija Putniņa un aktieris Uldis Siliņš, bet visu dziesmu vārdu autore ir dzejniece Inese Zandere, informēja mākslinieku pārstāve Aiga Leitholde.

Viņa norāda, ka albumā iekļautas sešas dziesmas: “Pasveicini bailes”, “Sadursme kosmosā”, “Ātrum bedrumklū pumkrišums”, “Neredzāmie neapstājas”, “Magnētiskie dvīņi” un “Lai me”.

Zandere ir bērnu dzejas autore un albumā “Pasveicini bailes” izmantotie dzejoļi atrodami viņas krājumā “Bērns, kas neiekrita”, kas iznācis 2019. gadā.

Albums ir pieejams visās populārākās mūzikas straumēšanas vietnēs, tajā skaitā *Spotify*.

***

Liepājā notiks dziedātāja Andra Ērgļa 40. jubilejas lielkoncerts

Liepājā notiks dziedātāja Andra Ērgļa 40. jubilejas lielkoncerts, informēja organizatoru pārstāve Zane Megne.

Koncerts notiks sestdien, 18. martā, plkst. 20 Liepājas Olimpiskajā centrā. Koncertā skanēs gan pēdējo desmit gadu laikā tapušās dažādu autoru dziesmas, gan populāras Ērgļa dziesmas no viņa “zelta repertuāra”. Programmā iekļautas tādas dziesmas kā “Sirdspuksti”, “Ceļš ir bezgalīgs”, “Vēstule no Parīzes”, “Laiks” un citas, puda Megne.

Andra Ērgļa īpašie viesi būs komponists un pianists Jānis

Strazds, ģitāristi Armands Alksnis un Ingus Šplīts, kā arī dziedātāji Antra Stafecka un Normunds Rutulis. Koncertā piedalīsies pavadošā grupa: Juris Kristons (taustiņi), Egons Kronbergs (ģitāra), Jānis Kalniņš (ģitāra), Modris Laizāns (basģitāra), Ivars Kalniņš (sitaminstrumenti), Gundars Lintiņš (sitaminstrumenti), Edgars Jānis Kārklīšs (saksofons), Annemarija Moiseja (balss), Beāte Keina-Balode (balss).

***

Dzintaru koncertzāle sāk jaunu teātra mūzikas koncertu sēriju

Dzintaru koncertzāle 26. februārī sāka jaunu koncertu sēriju “Teātra mūzika”, informēja koncertzāles pārstāve Indra Vilipsone.

Šajos koncertos skanēs mūzika no teātra izrādēm un muzikliem. Koncertus vadīs bijušais Nacionālā teātra direktors Ojārs Rubenis, kurš sarunāsies ar aktieriem un komponistiem.

Cikla pirmais koncerts notika 26. februārī un bija veltīts Dailes teātrim. Tajā piedalījās aktieri Artūrs Skrastiņš, Ilze Ķuzule-Skrastiņa, Ieva Segliņa, Gints Andžāns, Klāvs Kristaps Košins un mūziķi Edvīns Ozols, Madars Kalniņš, Jānis Kalniņš. Koncertā izskanēja mūzika no izrādēm “Brands”, “Oņegins”, “Šveiks”, “Drakula. Svešās asinis” un citām. Skanēs Raimonda Paula, Imanta Kalniņa, Ulda Stabulnieka, Ulda Marhilēviča, Jura Vaivoda un citu komponistu radītā mūzika dažādām Dailes teātra izrādēm.

Cikla otrajā koncertā 17. martā Dzintaros viesosies Valmieras teātris ar aktieriem Ievu Puķi, Ģirtu Rāviņu, Ievu Esteri Barkāni un Akselu Aizkalnu. Uzstāsies mūziķi Emīls Zilberts (klavieres), Raivo Ozols (bass), Oskars Siliņš (vijole), Mārtiņš Roziņš (klavieres, akordeons, saksofons). Koncertā skanēs skaņdarbi no izrādēm “Daugava”, “Trīs draugi”, “Karalis Līrs”, “Eža kažociņš” un citām.

Sestdien, 22. aprīlī koncerts būs veltīts Liepājas teātrim. Tajā piedalīsies aktieri Inese Kučinska-Lauksteina, Everita Pjatar-Gertnere, Karīna Tatarinova, un mūziķi Normunds Kalniņš, Māris Zilmanis, Raitis Eleris, Miks Akots. Koncertā skanēs mūzika no izrādēm “Kaupēns, mans mīļais”, “Pūt, vējiņi”, “Piafa”, “Agrā rūsā”, “Princis un ubaga zēns”, kurām mūziku rakstījuši Jānis Lūsēns, Kārlis Lācis, Imants Kalniņš un citi komponisti.

Ziņas apkopojā Sallija Benfelde

ZIŅAS	BIZNESA PORTĀLS NOZARE.LV	ARHĪVS	APSKATI
PR SERVICE	MEDIJU MONITORINGS	TULKOJUMI	FOTO UN VIDEO

LETA
 nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
 marketing@leta.lv
 +371 – 672 225 09
 www.leta.lv

JURIS
LORENCIS

23. februārī Latvijas Saeima pieņēma paziņojumu, kurā tika pausta nosodījums Krievijas iesāktajam karā pret Ukrainu. Par dokumentu balsoja 78 deputāti. Diemžēl visi deviņi klātesošie frakcijas "Stabilitātei!" deputāti balsojumā nepiedalījās. Šie cilvēki uzauguši un gājuši skolā jau brīvajā Latvijā. Izpelnījušies augstu godu, jo ievēlēti demokrātiskas valsts parlamentā. Un tomēr tas viņiem netraucē izrādīt simpātijas agresoram. 14. Saeimas vēlēšanās Latgalē kopumā ar 18, 6 % uzvarēja "Stabilitātei!". Vislielākos panākumus partija guva Daugavpilī, Rēzeknē, Krāslavā, Rēzeknes un Augšdaugavas novados. Tātad vietas, kur tradicionāli dzīvo vecdicībnieki vai viņu pēcteči. Bet kā tad vecdicībnieki nokļuva Latvijā? Bēgot no reliģiskajām vajāšanām, kas sekoja pēc 17. gadsimtā notikušās Krievu pareizticīgās baznīcas šķelšanās. Daļa ticīgo, kuri nepieņēma baznīcas vadības rosinātās reformas, pārcēlās dzīvot uz valsts nomalēm vai pavisam atstāja Krieviju. Latvijas teritorijā pirmās vecdicībnieku grupas apmetās 17. gadsimta vidū. Laikā starp abiem pasaules kariem, kad Padomju Savienībā valdīja karjošā ateisma režīms, Latvijas vecdicībnieki baudīja reliģisku brīvību. Šodien viņi balso par partiju, kas simpatizē Krievijai! Ne velti tautas sakāmvārds saka – "baro

vilku, cik gribi, vienalga uz mežu skatās". Bet labā ziņa ir tā, ka tagad vismaz zinām, ar ko mums darīšana.

Latvijas krievus varētu pieskaitīt pie impērijas "atlūzām". Nejausi nokļuvuši kulturāli svešā zemē, viņi turpina ilgoties pēc "mātes Krievijas", kuŗas robežas "nekad un nekur nebeidzas". Par Krievijas impērijas "vēsturiskajām robežām" šodien runā Putins. Krievijas pilsētu ielas ir pilnas ar plakātiem "Krievijai nav robežu" un "Viena tauta, viena vēsture, viena valsts". Arī Latvija atrodas Krievijas "vēsturiskajās robežās" – ja ne "de facto", tad vismaz Putina sekotāju galvās.

Bet ko tad domā krievi, kuŗi par savu dzīves vietu apzināti izvēlējušies Rietumos? Kuŗi pārcēlušies uz ASV, Rietumeiropu, Izraēlu? Pagājušā gada nogalē interneta vietnē *theins.ru* publicēja rakstu seriņu, žurnālistiku pētījumu par krievu diasporu Rietumos. Rakstu nosaukumi runā paši par sevi: "Kā Krievijas diaspora ASV apkalpo Kremļa intereses", "Kā Kremlis organizē Putinu atbalsta akcijas Vācijā un kāpēc tajās piedalās neonacisti", "Kā balto emigrantu pēcteči kļuva par galvenajiem Kremļa ietekmes aģentiem Francijā".

Ar pētījumu par krievu diasporas uzvedību ASV iespējams iepazīties rakstā pēc interneta adre-

ses theins.ru/en/politics/256825 vai "ieģūglējot" teikumu "*Compatriots. How Russian diaspora serves Kremlin in USA*". Tajā pieminētas tādas organizācijas kā "*Russian Center of New York*", "*Coordination Council of Russian Compatriots*", "*Congress of Russian Americans*", "*Russian Youth of America*", medijs "*Russian American Daily*" un citi. Parasti tajās darbojas vai nu neseni iecelotāji no Krievijas, kuri ieradušies Amerikā labākas dzīves meklējumos, vai padomju laiku "disidenti", kuriem izdevās izkļūt no PSRS 1970. un 1980. gados. Ļoti iespējams, ar čekas "svētību". Šodien viņi riko Krieviju slavinošus maršus, attaisno agresīvo karu un mēģina iespaidot vēlēšanu iznākumu ASV. Līdzīga situācija ir Vācijā. Blakus etniskajiem krievu imigrantiem simpātijas Krievijai un Putinam nereti izrāda vācu izcelsmes repatrianti no bijušās PSRS, tā saucamie *Wolgadeutsche*. Kopskaitā viņu ir ap 2, 5 miljoni.

Bet kā tad izskatās Francijā, kas pēc komunistu revolūcijas deva patvērumu no Krievijas aizmuksajiem muižniekiem un inteliģencei? Kņazs Dmitrijs Šachovskojs (dzimis 1934. gadā Francijā), kuŗš vada Krievijas dižciltīgo apvienību Francijā, pēc kara sākuma intervijās Krievijas medijiem nebeidz vien atkārtot, ka "baltajiem emigrantiem Krīma vien-

mēr bijusi daļa no Krievijas" un "šodien ir sajūta, ka svētā Krievzeme atgriežas". Līdzīgi izsakās Imperatora gvardes piemiņas biedrības fonda priekšsēdētājs, kņazs Aleksandrs Trubeckojis (dzimis 1947. gadā Francijā). Un tad vairs nepārsteidz, ka Krievijas agresiju atklāti apsveic pat komunistu nogalinātā Krievijas impērija Nikolaja Romanova (Nikolaja II) radinieki. Pašreizējā pretendente uz Krievijas troni, lielhercogiene Marija Romanova (dzimusi 1953. gadā Madridē) atbalsta Krīmas okupāciju un aneksiju. Kopā ar dēlu Georgiju viņa 2018. gadā apmeklēja Krievijas okupētās teritorijas, Krīmu un Sevastopolu.

2016. gadā Parīzes centrā, Brānli krastmalā (*Quai Branly*), tika iesvētīta Krievu pareizticīgajai baznīcai piederošā Trīsvienības katedrāle. Baznīca atrodas teritorijā, kas pieder Krievijas valdībai, tajā izvietojušies arī Krievijas "kultūras centrs" un skola. Ēku kompleksam ir diplomātiskās imunitātes statuss. "Kultūras centrs" un baznīcas parādīšanās Elizejas pils un Francijas Ārlietu ministrijas tuvumā radījuši papildu rūpes Francijas izlūkdienestiem. Jo pastāv pamatotas bažas, ka no turienes var tikt veikta noklausīšanās. Zīmīgi, ka katedrāli iesvētīja Krievu pareizticīgās baznīcas patriarchs Kirils. Kā liecina nesen

atslepenoti Šveices policijas dokumenti, Kirils pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados Šveicē nodarbojies ar spiegošanu PSRS Valsts Drošības komitejas uzdevumā. Tolaik viņš bija oficiālais Krievu pareizticīgās baznīcas pārstāvis Pasaules Baznīcu padomē Ženēvā. Laikraksti pat min Kirila segvārdu – "Michailovs". Vēl viena liecība tam, Krievu pareizticīgo baznīcu kontrolē Krievijas spēcienisti.

Un tagad kopsavilkums par *theins.ru* pētījumu. Pirmkārt, krievu diaspora cenšas iespaidot Rietumu valstu politiku Krievijai labvēlīgā virzienā un graut Rietumu vienotību. Otrkārt, pat tie krievi, kuŗi uzdodas par demokratiem un liberāļiem, bieži vien kalpo Putinam. Treškārt, mēs diemžēl nevaram zināt, vai cilvēki, kuŗi padomju laikā emigrēja uz Rietumiem, patiesībā nav Krievijas spēcienistu iesūtīti aģenti. Ceturtkārt – ir mainījis veids, kā Krievija ar savu diasporu cenšas ietekmēt Rietumus. Ja PSRS savulaik balstīja kreisās partijas, tad šodien Kremlis meklē domubiedrus starp labējiem. Un ne bez panākumiem. Putins atrod "Krievijas sapratējus" pie "trampistiem" ASV, partijā "Alternatīva Vācijai" un Marinas Lepēnas "Nacionālajā Frontē" Francijā. Diemžēl šodienas pasaulē daudz kas sagriežies kajām gaisā.

SALLIJA
BENFELDE

Nedēļā, kad kopš Krievijas pilna mēroga iebūruma Ukrainā bija pagājis gads, visā Latvijā, no Liepājas līdz Daugavpilij notika gājieni, labdarības koncerti un arī citi pasākumi, to saraksts vien aizņemtu vismaz pusi laikraksta lappusi.

Atbalsta pasākumi Ukrainai notika visā pasaulē, ielās izgāja tūkstošiem cilvēku, bet nedēļa sākas ar iepriekš neizziņotu ASV prezidenta Džo Baidena vizīti Kijivā 20. februārī. Latvijā daudzi vēlāk sacīja, ka todien bijusi svētiku sajūta, jo ASV prezidenta vizīte apliecina ne tikai to, ka viņš nebaidās, kā daudzi pasaules politiķi, ierasties karā plosītā valstī, kuŗas teritorijā nav ne ASV, ne NATO kaŗavīru, bet tā ir arī liecība par nezūdošu ASV un NATO atbalstu Ukrainai.

"Šodien starp Krieviju un brīvo pasauli nolaižas jauns dzelzs priekš-kars, taču visa pasaule zina, ka no tīras dzelzs tas ir tieši Ukrainā. Tās ir taisīts no asinīm slācītas un ciņu dūmos nokvēpušas dzelzs. Tās kalts no kaujās rūdīta tērauda. Tā ir tērauda barjēra, kas pasauli sargā no plēsīga, mežonīga zvēra. Mūsu pienākums, mūsu atbildība ir tēraudciets atbalsts Ukrainai. Latvijā un starptautiski. Vārdos un darbos. Morāli un praktiski." piektdien, 24. februārī, Saeimas ārkārtas sēdē, apritot gadam kopš Krievijas pilna mēroga iebūruma Ukrainā, sacīja Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns.

Dienu pirms tam, 23. februārī, Saeima pieņēma paziņojumu par Krievijas īstenotā agresijas kara pret Ukrainu gadadienu, kuŗā atkārtoti puda visstingrāko nosodījumu Krievijas īstenotajam agresijas karā pret Ukrainu un nelokāmu atbalstu Ukrainas neatkarībai, suverenitātei un teritoriālajai integritātei tās starptautiski atzītajās robežās. Tāpat paziņojumā Saeimas deputāti pieprasīja, lai Krievija nekavējoties izbeidz visas militārās darbības Ukrainā un izved visus spēkus un militāro ekipējumu no visas starptautiski atzītās Ukrainas teritorijas bez jebkādiem nosacījumiem.

Kā informēja sabiedrisko mediju portāls *lsm.lv*, jau agrā piektdienas, 24. februāra rītā, plkst. 4.50 Rīgā, Pils ielā 21, bija plakātu darbnīca, kur cilvēkiem bija iespēja veidot plakātus, lai varētu doties uz mītiņu "Bez tevis nav uzvaras!", kas vēlāk notika pie Brīvības pieminekļa. Tik āgra stunda tika izvēlēta, jo tieši tajā laikā pirms gada sākās Krievijas iebūrumus. Protams, tik āgra stundā cilvēku bija maz, bet ar katru stundu plakātu darinātāji kļuva vairāk. Lai gan laiks bija drēgs un nejauks, mītiņš pie Brīvības pieminekļa pulcēja vairākus tūkstošus cilvēku, to tiešraidē rādīja arī Latvijas televīzija un portāls *lsm.lv* Mītiņa dalībnieki varēja dziedot Ukrainai. Nākamajā dienā, 25. februārī, no plkst. 12 Rīgā pie

Kongresu nama, iepretī Krievijas vēstniecībai sākās labdarības koncerts "Ukrainas brīvībai", kas turpinājās līdz pat plkst. 17 un pulcēja simtiem cilvēku, par spīti putenim. Arī šo koncertu pārraidīja Latvijas televīzija un portāls *lsm.lv*, tā laikā gan klātesošie, gan jebkuŗš cilvēks Latvijā varēja ziedot Ukrainai, gan piezvanot uz ziedojumu tālruni, gan pārskaitot kādu summu pēc savas izvēles. Godinot Ukrainā kritušo piemiņu, tika veidots arī sveicišu ceļš no Ukrainas vēstniecības līdz Krievijas vēstniecībai, darbojās ierakumu sveču liešanas darbnīca un pie Kongresu nama bija apskatāms Ukrainā sašauts Krievijas tanks.

Ļoti svarīgs un nozīmīgs manuprāt bija atbalsta gājieni Ukrainai Daugavpilī, pilsētā, kuŗā ļoti daudzi iedzīvotāji ir prokrieviski noskaņoti, kuŗā pēc publiski izskanējušiem pārmetumiem par to, ka pašvaldība atsakās mastā uzvilkt Ukrainas karogu, tā to izdarīja 24. februārī, bet jau nākamajā dienā karoga pie pašvaldības vairs nebija. Sestdien, 25. februārī, gājieni sākās pie Daugavpils dzelzceļa stacijas un pie slēgtā Krievijas ģenerālkonsulāta un pieminekļa sarkanā terora upurim tika noliktas svectites, vaināģis, izskanēja dažādi pret okupāciju vērsti saukļi, arī "Krima un Donbass – tā ir Ukraina!", "Putins – galvenais okupants". Tāpat kā gājienā pagājušā gada pavasarī, arī

šoreiz uz Daugavpili protestam pret agresoru un atbalstam Ukrainai bija ieradūšies cilvēki no daudzām Latvijas vietām.

Tomēr par vienu no nedēļas spilgtākajiem un atmiņā paliekošajiem notikumiem kļuva Saeimas deputāta un Ārlietu komisijas vadītāja Richarda Kola publiski teiktās Krievijas delegācijai Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Parlamentārās Asamblejas sesijā Vinē 23. februārī. Richards Kols šajā EDSO Parlamentārās Asamblejas sesijā bija Latvijas delegācijas vadītājs. Austrija sesijā atļāva piedalīties arī Krievijas deputātiem, neraugoties uz to, ka Krievijas politiķi ir iekļauti Eiropas Savienības sankciju sarakstā. Ukraina un tās sabiedrotie protestēja, taču vienošanās par absolūtu pasākuma boikotu netika panākta. Richards Kols skali pauda nožēlu, ka Krievijas delegācija ir pieļāva EDSO asamblejas sēdē, turklāt delegācijas sastāvā ir personas, kuŗas ir iekļautas pret Krieviju vērstajā sankciju sarakstā un sacīja, ka vienīgais, ko viņš var pateikt Krievijas delegācijai, ir slavenais Ukrainas robežsarga teiciens: "Krievijas kaŗakuģi, ej d...!". Kols runāja angļu valodā, bet šo teicienu pateica krievu valodā. Pēc tam, kamēr Krievijas delegācijas vadītājs taisnojās, daļa sesijas delegātu pameta zāli. Latviju pārstāvošā Kola rīcību atzinīgi novērtēja bi-

jušais Nacionālo bruņoto spēku komandieris Raimonds Graube un NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra vadītājs Jānis Sārts. Savukārt Austrija atzina, ka ir pilnībā solidāra ar Ukrainu, bet atļāvu Krievijas politiķiem ieceļot pamatoja ar to, ka Vinē atrodas EDSO galvenā mitne un Austrijai ir obligāts pienākums ļaut ierasties visu dalībvalstu delegācijām. "Uzskatu, ka pēdējās desmitgades vienmēr ir pierādījušas – ja šādiem tiltiem vai nu tieši vai nolaidības dēļ ļauj sabrukt, tad to kaut kad nāksies nožēlot kādā brīdī, kad tie atkal būs vajadzīgi", sacīja Austrijas ārlietu ministrs Aleksandrs Šalensbergs.

Latvijas ārlietu minsitrs, vērtējot EDSO sesiju pauda, ka galvenais ir tas, ka valstu taktikas ir vienotas un ka "mēs cieši sadarbojamies un saskaņojam savu rīcību ar Ukrainas delegāciju. Kādā veidā tas notiks – tas paliek pašu delegāciju ziņā".

Varu vien piebilst – kaŗš Ukrainā turpinās, un mūsu atbalsts gan vārdos, gan darbos ukraiņiem ir vajadzīgs katru dienu.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Nosaukt lietas īstajos vārdos. Nebaidīties. Darīt

Pirmais stāsts. “Stārķi vienmēr atgriežas savā zemē”

Ukrainu mūziķe, bandūras virtuoze Darja Leleko, līdzīgi daudziem ukraiņiem, kara dēļ kopā ar bērniem bija spiesta pamest dzimto zemi un tagad dzīvo Siguldā

SALLIJA BENFELDE

Pēc koncerta Pasaules latviešu mākslas centrā (PLMC) Kārlis Kanderovskis piedāvā Darju aizvest uz tagadējām mājām Siguldā, un es piesakos līdzbraucējos, jo vēlos ar mūziķi parunāties. Darja ir atklāta, labestīga, no viņas staro gaiša un silta enerģija, ar viņu ir viegli sarunāties. Siguldā, jau atvadoties, viņa pēkšņi jautā, vai zinu, ko ukraiņu valodā nozīmē vārds “leleko”? Protams, es to nezinu, un viņas atbilde mani pārsteidz – “leleko” ukraiņu valodā nozīmē “stārķis”, un Leleko ir viņas pirmslaulības uzvārds. “Mums Ukrainā ir teiciens, ka stārķi vienmēr atgriežas savā zemē,” saka Darja un piebilst, ka arī viņa atgriezīsies savās mājās. Latvijā esot labi, viņai nācies saskarties tikai ar atsaucīgiem un labiem cilvēkiem, bet viņa ilgojas pēc mājām.

Darja piedzima Mariupolē, bet līdz astoņpadsmit gadu vecumam dzīvoja un mācījās Heresonā, bet pēc tam mācības un darbs viņu aizveda uz Mikolajivu, lielu pilsētu Ukrainas dienvidos. Darjai ir gan mūzikas skolas, gan konservatorijas izglītība, viņa ir mūziķe un arī mūzikas pedagoģe. Darja stāsta, ka mamma viņu sešu gadu vecumā aizvedusi uz brīvā laika nodarbībām, lai meitene laiku pavadītu ar kādu mērķi un viņa izvēlējusies mūzikas pulciņu. Līdz desmit gadu vecumam Darja spēlēja klavieres un, atceroties to laiku, viņa saka, ka varbūt toreiz mūzikas skolotāja bija ne pārāk ieinteresēta, varbūt Darjai pašai klavieres tomēr negāja pie sirds, bet meitene šīs nodarbības īpaši neaizrāva. Pēc tam gadījies tā, ka varēja mācīties bandūras spēli un jau no pirmās dienas tā kļuva par viņas mīļāko nodarbību, arī skolotāja bijusi ļoti laba. Tāpēc mūziķe saka, ka bandūra ir daļa no viņas jau kopš desmit gadu vecuma. Pirms gadiem divdesmit viņa vasarā vairākus mēnešus mācījusies pie draudzenes radniecības – privātskolotājas Rīgā, izcilas pedagoģes jau cienījamā vecumā. Toreiz viņa bijusi arī Siguldas opermūzikas svētkos, kuŗos redzēto un dzirdēto Darja tā arī nav aizmirsusi. Kad bēgļu gaitās kopā ar bērniem nonākusī Rīgā un varējusi izvēlēties, kur dzīvot – Rīgā vai Siguldā –, viņa nešauboties izvēlējusies Siguldā. Stāstot par savām mūziķes gaitām, Darja smejas un saka, ka jau pēc mūzikas skolas izdomājusi, ka augstskolā mācīsies vokālu, bet nav izturējusi konkursu, toties bandūras programmā iestājusies bez sarežģījumiem valsts apmaksātajā jeb budžeta grupā. “Biju izdomājusi, kāpēc man mūžīgi nēsāt tos bandūras 12 kilogramus, ja varu uz nodarbībām doties viegli, divpadsmitos dienā, nevis posties ceļā jau agri no rīta,” smejas Darja un piebilst, ka tā nav bijusi vienīgā reize, kad domājusi par vokālajām studijām, bet ban-

dūra viņu nav laidusi prom. Augstskolas studiju gadi bijuši laimīgi un aizraujošs laiks.

Līdz lielā kara sākumam Ukrainā pagājušajā gadā Darja Mikolajivas drāmas un mūzikālajā teātrī nostrādāja 16 gadus. Viņas vīrs ir režisors, abi iepazinušies, pateicoties teātrim, un stāsts ir interesants. Teātrī ir bijis uzvedums, kuŗa varoņi bijuši trīs pāri, kuri gatavojas precēties. Viena “līgavas un līgavaiņa” pāra aktrise nav varējusi uzvedumā piedalīties, un tā režisors izdomājās, ka līgavu varētu spēlēt Darja. Izrādījās, ka izrādē viņas “līgavainis” bijis viņas tagadējais vīrs, tā abi iepazinušies. “Uzreiz nekā gan nenotika, mēs nesākām satikties, bet ar laiku notika viss, tagad tiešām esam pāris,” smejas Darja un piekrīt, ka šis stāsts ir mazliet pat amizants.

Vasarā pirms kara vīrs piekritis darba piedāvājumam Odesas teātrī. Darja ar abām meitiņām palikusī Mikolajivā, turpinājusi tur strādāt teātrī. Vīrs Odesā nav nostrādājis pat visu sezonu, sācies karš, un viņš jau nākamajā dienā, 25. februārī, pieteicies armijā. “Tas bija smags laiks, vīrs kuŗoja Donbasā, pēc tam pie okupētās Limanas Dončeckas apgabalā, kuŗu Ukrainas armijai izdevās atbrīvot pagājušā gada oktobrī. Sazināties nebija iespējams, un pat vēl tagad nezinām par vairāku paņiņu un draugu likteni, kuŗi tur karoja – vai viņi ir dzīvi, gūstā vai miruši,” stāsta Darja. Vēlāk vīrs tika ievainots un tagad veselojas, atrodas Mikolajivā, bet saka, ka atkal dosies uz fronti, ja ārsti atļaus. Pēc koncerta, kamēr gaidām mašīnu, vīrs piezvina Darjai, viņi britiņu sarunājas whatsapp, PLMC vēl esam daži koncerta klausītāji, lūdzam nodot sveicienus un pat pamājam ar roku, kad Darja pavērs telefonu pret mums. Meitiņas, kuŗām tagad ir četri un desmit gadi, tēti nav

“Meitiņas, it sevišķi mazākā, nesaprata, kāpēc mēs nevaram iet ārā, raudāja, prasīja, kur tētis. Tad kādu reizi, kad pāri mājai pavisam zemu pārlidoja rakete, sapratu, ka tomēr jābrauc prom. Tā skaņa, raketei tuvojoties... gaidi, kas notiks, saproti, ka slēpties patiesībā vairs nav kur, jo, trāpot mājai, pagrabs vairs nebūs patvērums, viss kļūs par vienu lielu bedri”

satikušas gadu, ilgojas un vaicā, kad viņš atgriezīsies, saka Darja. Vēlāk, kad esam jau ceļā uz Siguldā, piezvina jaunākā meitiņa un raud: “Mamma, es tevi gaidu, kad tu būsi mājās?” Darja mierina, ka brauc uz mājām, nu jau drīz būs, un vaicāju, kuŗš pieskata meitas, kamēr Darjas nav mājās. Parasti, kamēr viņa ir darbā, jaunākā meitiņa ir bērnudārzā, bet vecākā mājās attālināti mācās ukraiņu skolā. Brīvajā laikā, kad Darja spēlē dažādos labdarības koncertos, nereti mazo meitiņu pieskata vecākā māsa, viņa esot ļoti apziņīga, reizēm to dara kāds no pazīstamajiem ukraiņiem, kas dzīvo Siguldā, jo aukles nav. Darja mūzicē bieži, pagājušajā gadā uzstājās arī Valmiermūziķas etnofestivālā, mēdz spēlēt kopā arī ar latviešu mūziķiem, bet visbiežāk spēlē un dzied ukraiņu mūziku. Tomēr naidiņa ir jānopelna, tāpēc Darja dara darbu, kam nav nekādas saistības ar mūziku – strādā auto rezerves daļu noliktavā. Mūziķe neželējas, skaidro, ka zina vairākas ukraiņietes, kuŗām ir augstākā izglītība, bet viņas strādā visvienkāršākos darbus, jo, piemēram, Ukrainas jurista izglītība Latvijā īsti neder, jo juridiskās sistēmas un prakse ir atšķirīgas. Pavaicāju arī par meitiņu, un Darja pastāsta, ka sākumā vecākā meitiņa mācījies latviešu skolā, bet attālināti arī skolā Ukrainā, jo pēc atgriešanās būs vajadzīgas zināšanas dzimtajā valodā. Slo-dze ir bijusi pārāk liela, jo programmas atšķirīgas, jāpilda mājas darbi, skolniecīte bijusi pārgurusi un kļuvusi depresīva. Jaunākā meitiņa ejot latviešu bērnudārzā.

Uz Latviju Darja ar meitiņām atbrauca martā, jo kara sākumā, tāpat kā daudzi ukraiņi domāja, ka tas taču nevar ilgi vilkties, karš tūlīt beigsies. Ar bērniem no dzīvokļa pārcēlusies pie vecākiem uz privātmāju. Sākoties apšaudēm, bijušas spiestas dzīvot pagrābā. “Meitiņas, it sevišķi mazākā, nesaprata, kāpēc mēs nevaram iet ārā, raudāja, prasīja, kur tētis. Tad kādu reizi, kad pāri mājai pavisam zemu pārlidoja rakete, sapratu, ka tomēr jābrauc prom. Tā skaņa, raketei tuvojoties... gaidi, kas notiks, saproti, ka slēpties patiesībā vairs nav kur, jo, trāpot mājai, pagrabs vairs nebūs patvērums, viss kļūs par vienu lielu bedri”, stāsta Darja. Visi evakuācijas vilcieni, autobusi bijuši pārpildīti, nav sapratusi, kā lai aizbrauc ar abiem bērniem. Laimīgā kārtā paņiņas nolēmuši braukt prom ar savu mašīnu, Darja pieteikusies, ka ar abām meitiņām brauks līdz. Aši sasaiņojusi vienu čemodāniņu un mugursomu, tad devušies ceļā. Pazīstami cilvēki Latvijā jau bija piedāvājuši braukt uz Latviju, solīja sagaidīt Varšavā.

(Turpinājums 9. lpp.)

Par Latvijas drošību kara tuvumā

Jānis Kažociņš, Valsts prezidenta padomnieks nacionālās drošības jautājumos, intervijā Ligitai Kovtunai

Visupirms – par mūsu valsts drošības ārējo fonu, ņemot vērā nesenos Berlusconi izlēcienus, ANO ekspertu “atzinumus” par izglītību Latvijā valsts valodā kā iemeslu “diskriminācijai” un “cilvēktiesību pārkāpumiem”. Cik nopietni tie ir attiecībā uz mūsu drošību?

Pirmām kārtām – Krievija izmēģinās it visas metodes, kas iespējamas, lai spēcinātu savas pozīcijas. Mums ir jāstrādā pretim, un mēs to darām. Nule ANO Ģenerālajā asamblejā ar pārliecinošu balsu pārākumu pieņemta rezolūcija, kas dod pamatu iestāties pret Krievijas darbībām Ukrainā ar starptautiskām tiesvedības metodēm. Ir panākts *consensus*, vairākums ANO valstu ir sapratušas, ka tas, ko Krievija dara Ukrainā, ir noziedzīgi. Krievija sparīgi darbojas pretim, tāpēc nav jābrīnās, ka dažas valstis, ar kurām krievi ļoti aktīvi strādā, – gan minētā Itālija, gan arī zināmā mērā pat Vācija – pakļaujas, sakot, ka Ukrainā gan “maksā” ar savām asinīm, bet “mēs – ar naudu”. Tiem, kuri turpina uzskatīt, ka Krievija varētu nebūt viņiem drauds, tieši tā novērtē situāciju. Mēs, Krievijai cieši tuvējās valstis, ļoti labi saprotam, ka tā tas nebūt nav. Labā ziņa ir tā, ka divas no Eiropas neitrālajām valstīm – Somija un Zviedrija – jau ir pieteikušās iestāties NATO un ļoti aktīvi darbojas, lai tiktu aliansē iekļautas. Tas mums ir ļoti svarīgi.

Kā izdosies “pielauzt” Turciju nebloķēt Zviedrijas uzņemšanu?

Tas, manuprāt, ir atkarīgs no diviem faktoriem – no tā, ko Erdogans mēģinās “izspiest” no Rietumiem, lai pēdējā brīdī piekāptos, otrs – ir gluži neprognozējami, kā šobrīd, pēc dramatiskās zemestrīces Turcijā, noritēs prezidenta vēlēšanas maijā. Ja Erdoganam pozitīvi, raudzīsim redzēt, kā viņš mēģinās “tirgoties”. Ja negatīvi, piemēram, ja tiks apstrīdēti vēlēšanu rezultāti, Erdoganam būs jāliek lietā visi iespējamie līdzekļi, ieskaitot to, ka zviedri neizdod noziedzniekus tiesāšanai Turcijā, līdz ar to atbalstot terorismu.

Korāna dedzināšana Stokholmā taču bija skaidra provokācija, kas uzlēja ūdeni šim dzirnāvam, vai ne?

Provokācijas sarīkot nav grūti! Ar starpnieku palīdzību samaksāt un padarīt pazīstamus cilvēkus, kas citkārt savu dzīvi būtu vadījuši, neviena neievēroti, arī! Tas ir pilnīgi skaidrs, no kurienes nāca finansējums.

Pirms neilga laika jūs bijāt komandējumā Amerikā un tikāties ar valsts drošības amatpersonām. Vai arī tur ir balsis, kas apšaubā nepieciešamību atbalstīt Ukrainu?

Jā, ir, īpaši republikāņu aprindās, kas uzskata, ka ASV pirmām kārtām vairāk vajag rūpēties par saviem iedzīvotājiem, nevis tērēt 3,5-3,7% no IKP (iekšzemes kopprodukta), lai aizsargātu Eiropu. Tas ir, ko savulaik pauda Tramps, proti, jūs, eiropieši, paši pārkat gāzi no Krievijas, tādējādi dodot

naudu, lai jūs, Vāciju, krievi apdraudētu. Un tad sagaidāt, ka Amerikas nodokļu maksātāji maksās par jūsu aizsardzību?! Īstenībā tas neatšķiras no tā, ko teica Obama un ko saka Baidens. Tramps to pateica savā, “trampiskā” veidā, bet patiesība ir patiesība – Eiropa visus šos gadus lielā mērā savu drošību ir finansējusi no ASV nodokļu maksātāju kabatām.

Un vēl neitrālā Šveice savā zemē ražotos tankus noliedza sūtīt uz Ukrainu...

Šveice gan Otrā pasaules kara laikā, gan “aukstā kara” laikā ieguldīja ļoti lielus līdzekļus savā aizsardzībā – ņemot vērā savu topogrāfisko novietojumu. Arī

kā krievi. Problēma, tātad, ir, ka viņi ieskatā tā visa bija Krievija, viņi joprojām nav līdz galam izpratuši. Krievijas problēma, savukārt, ir tāda pati kā Vācijai pēc Pirmā pasaules kara – nacionālsociālisti uzskatīja, ka nevis zaudējuši Pirmo pasaules karu, bet gan – tikuši nodoti. Tāpēc kaut kas jādara, lai šo “netaisnību” labotu. Tagad paraudzīsimies uz Kremli – tur cilvēki ir pārliecināti, ka viņi “auksto karu” nezaudēja, ka Reigans ar “zvaigzņu karjiem” lika viņiem iesaistīties sacensībā, ka viss tika darīts, lai izputinātu Krieviju, “nozagt” tās varenību. Tāpēc tagad vēlas atgūt “nozagto”, pat nemēģinot saprast, ka Krievija nav tas, ko pati iedomājas.

iebrukums Ukrainā ir pilnīgs idiotisms! To nevajadzēja darīt, un nu nebūs viegli tikt ārā no bedres, kas pašu izrakta.

Un nu tuvāk Latvijai – vai Igaunijas premjerministres Kajas Kallasas aizvadītajā vasarā paziņotais par NATO kavēšanas iespējamā Krievijas iebrukuma gadījumā Baltijā ir atstājis kādas sekas?

Milzīgas! Kaja Kallasa skaidroja, – kaut gan viņa pārspilēja – ka NATO izmantos atturēšanas ar sodīšanu metodi, proti, ka Baltiju atbrīvos sešu mēnešu laikā pēc iebrukuma. Notikumi Ukrainā, Buča, Irpiņa u. c. pierādīja, ka šādā gadījumā Baltijas vairs vispār nebūtu. Madrides samītā, 2022.

teicoties Kanādai, mēs arī esam vienīgā no Baltijas valstīm, kurai ir rakstisks līgums, kas paredz, ka Kanāda ilgtermiņā vadīs Latvijā bāzētu NATO brigādi un ko Madridē parakstīja Kanādas aizsardzības ministre Anita Ananda, ļoti spēcīga, inteligenta politiķe. Par to mēs varam būt tieši laimīgi!

Vai mēs varam būt mierīgi un pārliecināti par to, ka Latvijas drošības dienesti strādā aktīvi un profesionāli? Nesen atkal ziņa – par to, ka iespējamās provokācijas no Wagner grupējuma puses. Vai tiek identificēti “vietējie” provokatori un strādā ar tiem?

Atbildēšu šādi – ja 2021. gada rudenī jums kāds būtu pateicis, ka

Foto: Ieva Čika, LETA

Jānis Kažociņš: “Sagaidīt, ka krievi pie savas pašreizējās valdības un informācijas mainīs savu impērisko domāšanu, ir utopija”

gada 29. jūnijā, tika pieņemts lēmums pāriet uz atturēšanas ar uzbrukumu nepieļaušanu, un mēs ejam šajā virzienā. Tas, ka Krievija ir iestigusi Ukrainā, dod mums nedaudz vairāk laika mobilizēties. Apraudējums ir un paliks, kamēr Krievijā būs viņu domāšana.

Turpinot par impērijām – Krievija allaž ir mēģinājusi būt impērija, kādreiz gan atspiesta atpakaļ, bet tas ir veids, kādā šī valsts turpina savu gaitu. Nevar sagaidīt, ka šī “filozofija” pēkšņi mainīsies. Lielbritānija saņēma pierādījumu Suecas krīzē 1956. gadā, Francija līdz 1962. gadam uzskatīja, ka Alžīrija ir Francijas daļa, pēc divām asiņainām terora kampaņām un mēģinājuma nogalināt prezidentu, pēc sacelšanās bruņotajos spēkos nācās tomēr pieņemt, ka Alžīrija ir daļa no Āfrikas kontinenta Vidusjūras otrā pusē. Impērisko domāšanu ir grūti lauzt pat attīstītas demokrātijas valstīs. Sagaidīt, ka krievi pie savas pašreizējās valdības un informācijas mainīs savu impērisko domāšanu, ir utopija.

Starp citu, kāpēc Ukraina ir tik atturīga vērtējumos un attieksmē pret krievu opozicionāru Alekseju Navalniju?

Jo viņš kopš krievu invāzijas Krimā atklāti atbalstīja “Krimnaš” jeb “Krima ir mūsu!” Saskaņā ar ANO hartu tā nevar būt, savukārt, ja Navalnijs tā domā par Krimu, kāpēc lai viņš citādi domātu attiecībā par citām Austriem Ukrainas daļām, kurās Putins ir anektējis?

Berlusconi izteicās, ka tās ir “neatkarīgas zemes”...

Berlusconi vienmēr ir bijis liels krievu un Putina draugs, bet viņš arī ir aizejoša “politiskā parādība”. Viņa iespaids nav vērā ņemams, vēl jo vairāk – Latvijā šobrīd ir NATO itāliešu kaujas rota, līdzīgi kā spāņu – ar tankiem un gaisa aizsardzību. Un tas – pateicoties mūsu kanādiešu draugiem. Pa-

pēc gada tiks nojaukts Brežņeva laikā uzceltais “Uzvaras piemineklis” un tam nesekos nekādi protesti, vai jūs tam varētu noticēt? Visticamāk, ka ne, tas būtu neiedomājami!

Jā, gan, atmiņā atausa Ļeņina pieminekļa nojaukšana Rīgas centrā – tikpat neiedomājami!

Nu, lūk! Tas, ka nojaukšana notika un tas, ka nebija protestu pret šī “Uzvaras pieminekļa” nojaukšanu kā tādu, ir mūsu drošības dienestu mērķtiecīga darba rezultāts. Protams, mazā valstī šie dienesti arī nav ļoti lieli, bet mūsējie strādā ļoti jaudīgi.

Un tomēr sabiedrību satrauc salūti Jaungada naktī pēc Maskavas laika, Glorijas Grevcovas un citu identificēto provokatoru izlēcieni.

Šādu izlēcienus nav ļoti daudz, un – ticiet man – tie ir drošības dienestu redzeslokā. Bet es nedomāju, ka šo no krieviskās vides nākušo lielākoties slikti izglīto ļautiņu “protesti” būtu vērā ņemami – Dievs ar viņiem! Tas noteikti nav lielas uzmanības vērts. Nu, cilvēki, kas vairs nejūtas dominējoši, kā tas bija padomju laikā, dažreiz vēlas sevi parādīt, savu piederību Krievijai.

Starp citu, esmu cerīgs, ka pēc gadiem mūsu valsts attiecības ar kaimiņvalsti iegriezīsies daudz maz normalās līdzaspastāvēšanas attiecībās – kā tas ir noticis starp Benelux valstīm un Vāciju. Pagājušajā gadsimtā Vācija, kā zināms, divas reizes iebruka Benelux valstīs, tiklab kā krievi arī divas reizes iebruka Baltijas valstīs. Tātad – neiespējami tas nav, tikai – kad tas laiks pienāks!?

Šīs publikācijas sagatavotas ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

ANDRIS
KLAVIŅŠ**Somu jēgeri un Latvija**

Laikā, kad Eiropā atkal žvazdi ieroči, kūp stobri un mirst cilvēki, kad ukraiņi cīnās par savas zemes pastāvēšanu un brīvību, Lāčplēša un Kalevalas eposa gari ir līdzās kara plosītās Ukrainas varoņiem. Somu jēgeru bataljons, līdzīgi mūsu kalpakiešiem, ir ziemeļzemes nacionālās armijas aizsācums. Februāris vēsturē ir somu jēgeru mēnesis. 1918. gada 13. februārī bataljona karogu iesvētīja Liepājas Sv. Trīsvienības baznīcā. Jēgeri deva zvērestu Somijas likumīgajai valdībai. 18. februārī jēgeru priekšpulks ar diviem kuģiem ieradās Vāsā un 26. februārī bataljona parādi pieņēma jaunais virspavēlnieks ģenerālis Karls Gustavs Mannerheims.

Pirmā pasaules kara priekšvarā somu tautas liktenis zināmā mērā sasauca ar mūsu pašu tautas likumoto un grūtību pilno vēstures gaitu. Sākotnēji, būdama Zviedrijas karaļvalsts daļa, Somija pēc 1809. gada tika iekļauta Krievijas impērijas sastāvā. Kā lielhercogistei Somijai bija īpašs autonomijas statuss, un tās pilsoņus neiesauca karadienestā. Kaut arī iekšzemes pārvaldes jautājumi bija pašu somu ziņā, tas nepasargāja viņus no rusifikācijas. Latviešu jaunekļi militāro izglītību apguva cara kaņaskolās, somi izvēlējās Vāciju, arī šodien ukraiņu karavīri tiek apmācīti Rietumēiropā, arī salīdzinoši lielā skaitā pie mums. Kārlis Skalbe 1908. gada 23. augustā rakstīja Josepi Juliusam Mikolam: “Jūsu ideja “taisīt tiltu” sāk iemiesoties arī pie mums, latviešiem. Liekas divaini, ka tādas tautas kā somi un latvieši, kuŗus gadu simtus apvienojis viens liktenis, līdz šim kultūras ziņā ir tik tālu viena no otras. Tā ir smaga kļūda, kas jālabo. (...) es sapratu, ka somi jūt paslepen tuvojoties tos pašus dzelzs tuklus, kas sen jau ietin mūsu krastus. Tādā laikā ideja “tiltu taisīt” iegūst vēl dziļāku jēgu. Ja to Krievijas mazās tautas apzinātos tikpat labi kā lielkrievi sava kulaka varu, varbūt, ka valdība ievilkta savus dzelzs nagus tikpat uzmanīgi, cik tos tagad izlaiž. Starp citu, savu nacionālo individuālītāti tagad jau sāk apzināties ukraiņi un lietuvieši, nav tikai mazo tautu kopīgas organizācijas pret kopējo ienaidnieku.” Un te vietā Zentas Mauriņas vārdi, kas kļuvi par aforismu: “Mazas tautas var būt lielas ar savu gara spēku.” Atliek piebilst, ka ukraiņi skaitliski nav “maza tauta”. Ja lielai tautai ir gara spēks, – tā ir neuzvarama.

Mūsu laime zobena smailē

Sākoties Pirmajam pasaules karam, pieauga Somijas nacionāl-patriotiskā kustība, sevišķi jaunatnes un studentu vidū. Uzskatot, ka no pārkrievošanas un pakļautības var atbrīvoties vienīgi ar bruņotu cīņu, somu patrioti, līdzīgi mūsu strēlniekiem, kas dibināja latviešu bataljonus, vai leģionāriem Otrajā pasaules karā, meklēja iespēju tikt pie ieročiem. Vienīgā iespēja bija Vācija. Pa da-

žādiem ceļiem, pat pāri aizsalušajam Botnijas līcim ar slēpēm, somu brīvprātīgie nonāca Vācijā. 1916. gada pavasarī tika izveidots 27. Karaliskais Prūsijas kalnu strēlnieku bataljons. Tajā pašā gadā somu jēgerus nosūtīja uz Vācijas austrumu fronti Latvijā – pie Olaines un Klapkalnciema. Maijā Latvijā jau bija ap pusotru tūkstoti somu kalnu strēlnieku, to uzdevums bija aizsargāt ap sešu kilometru garu purvainu teritoriju Mīsas upes rajonā. Somi, tāpat kā latviešu strēlnieki, ilgi mirka purva tranšējās, un, kaut

Karls Gustavs Mannerheims

pretējās, abu pušu karotāju sirdīs dega vēlēšanās izcīnīt savām tautām brīvību. Kad nedaudz vēlāk vieni čukstēja: “Dievs, svēti Latviju!”, otri neatkarības kara laikā pie bataljona baltā karoga zvērēja uzticību likumīgajai Somijas valdībai, skatot psalmam “Dievs, svēti Somijas tautu!”. Un tas notika 1918. gada 13. februārī Sv. Trīsvienības baznīcā Liepājā, iesvētot bataljona karogu, kas kļuva par pirmo neatkarīgās Somijas kaujas karogu. Tad apmēram gadu bataljons atradās mācībās Liepājā. Tas nebūt nebija romantisks ceļojums. Liepājas apmācības posma gaisotni ataino strēlnieks Heiki Nurmio viņa 1917. gadā sarakstītajā Jēgeru marša vārdos: “Ne mēs žēloti, ne mums dzimtenes, visa mūsu laime zobena smailē.” Skarbo piesitienu maršam komponējis leģendārais Žans Sibēliuss. Vācu uz atkārtojumiem balstītā apmācība, svešie apstākļi, pastāvīgais izsalkums un slimības samazināja bataljonu vairāk nekā ienaidnieka artilērijas uguns un lodes. Kad 1918. gada februārī pienāca laiks atgriezties Somijā, ceļā devās norūdīta un saliedēta vienība. Pieredzējušie kalnu strēlnieki Somijas Brīvības kara laikā vadīja un apmācīja likumīgās valdības kaņaspēku. Viņi atstāja ievērojamu iespaidu uz kara galarezultātu. Pēc kara dienestā palikušie ap sešsimt jēgeru divu gadu desmitu laikā izveidoja neatkarīgās Somijas aizsardzības spēkus.

Lielākā daļa kalnu strēlnieku Vāsā nonāca 1918. gada 25. februārī un nākamajā dienā jau piedalījās parādē, ko pieņēma vēlāk par leģendu kļuvis ģenerālis Karls Gustavs Mannerheims. Jēgeri kļuva par jaunās Somijas armijas mugurkaulu pilsoņu kara. Un, kā raksta Mannerheims savos memuāros, bīstamākais ienaidnieks Brīvības kara nebija sarkanā gvarde, bet 40 000 Somijā dislocētie krievu karavīri. Tie bija jāatbrūno. Augstāko Somijas militāro pakāpi saņēmuši septiņi strēlnieku virsnieki, 26 – ģenerālmajora, 16 – ģenerālleitnanta, 89 – pulkveža. Laikā no 1926. līdz 1959. gadam, neskaitot kara gadus, bruņoto spēku komandiera amatā bija kalnu strēlnieki.

92. Vācijas armijas somu jēgeru ložmetējnieki Liepājā

Gan ieroču brāļi, gan pretinieki

Abi pasaules kara pierāda, ka bieži vien lielvaras izmanto pašu radīto mazo zemju karavīru izmisumu karotājiem svešu mērķu īstenošanai. Tā bija likteņa ironija, ka tautas ar vienu mērķi cīnījās pretējās pusēs. Nav jābrīnās, ka pēc Somijas neatkarības pasludināšanas ap simt somu strēlnieku kā brīvprātīgie piedalījās brāļu tautas – igauņu neatkarības cīņās un somu pulka sastāvā arī Ziemeļlatvijas atbrīvošanā no lieliniekiem. Nākamajos kaņos pussimt kalnu strēlnieku ar ieročiem rokās iesaistījās karēļu cīņās pret padomju varu Karēlijas ziemeļos. K.G. Mannerheims: “Apbrīnojami līdzīga situācija radās 1939. gadā, kad Hitlers, tāpat kā Napoleons 1807. gadā Tilzītē, deva iespēju Krievijai brīvi rīkoties pret Somiju.”

Jēgeri Otrā pasaules kara frontēs

Staļins, tāpat kā šodien Putins, pārrēķinājās, ar milzīgu bruņojuma un karavīru pārspēku, noziedzīgi uzbrūkot nelielajai Somijai. “Priedes var krist, klintis var sadrupt, nav varas, kas somus varētu aizdzīt no viņu dzimtenes... Somi sīkstī kā paeglis, skarbi kā Kalevalas svētais koks pilādzis...” Tā somus raksturoja Zenta Mauriņa, pēc tikšanās ar ziemeļzemes literatūras klasiķi Sillanpē, kuŗš 1939. gadā saņēma Nobela prēmiju literatūrā – par

lidzi jušanu vienkāršajam cilvēkam. Sillanpē tad bija sacījis Mauriņai: “Kad es vairs nespēju just līdzī cilvēku sāpēm, tai brīdī es nolikšu spalvu un vairs nerakstīšu.” Vai pasaule ir mainījusies? Diemžēl arī XXI gs. pazemes bunkurā slēpjas tirāns, kas nespēj just līdzī ne ukraiņu, ne savas zemes mātēm par zaudētajiem dēliem.

Somijas bruņoto spēku bijušais komandieris ģenerālis Gustavs Heglunds: “1939. gadā somu strēlnieku mūža darbs saskārās ar smagu pārbaudījumu. Somijai uzbruka Padomju Savienība. Tas bija laiks, kad kalnu strēlnieku ģenerāļi un pulkveži vadīja pašu apmācītās vienības cīņā ar nomācošu pārspēku. Kara cena bija

saņemt atbalstu no Somijas vēstnieces Latvijā Kirsti Eskelinenas, kā arī citām organizācijām, pieminekli atjaunoja, un 28. maijā tas tika atklāts. Pieminekļa arhitekts ir Teodors Nigulis, skulptore – Olita Nigule. Pieminekli iesvētīja Savitaipales draudzes mācītājs Pāvo Hillo. Ziedus nolika Somijas vēstniece Latvijā Kirsti Eskelinenā, vairāki Somijas bruņoto spēku ģenerāļi un augstākie virsnieki. Skatot Somijas un Latvijas valsts himnām, jēgeru tradīciju biedrības priekšsēdētājs brigādes ģenerālis Asko Kilpinens simboliski nodeva pieminekļa sargāšanu Engures pagasta padomei. Atjaunotais pieminekļis ir nopostītās zīmes kopija. Granītā iecirsti piecu blakus guļošo kritušo somu kalnu strēlnieku uzvārdi, gada skaitlis 1916 un atziņa: “Labāk nāve svešā zemē nekā verdzība savā zemē.” Atklājot atjaunoto pieminekli, bijušais Somijas bruņoto spēku komandieris ģenerālis Gustavs Heglunds savā uzrunā atgriezās deviņdesmit gadus senos notikumos: “1916. gada rudenī jauno somu veidotais 27. Karaliskais Prūsijas kalnu strēlnieku bataljons atradās savās pozīcijās šajā smilšainajā apvidū. Viņi cīnījās par šīs lietas taisnīgu iznākumu apstākļos, kad viss likās bezcerīgi. Šis mantojums ir labs pamats visam arī mūsdienās.”

Tiklab latviešu strēlnieki, kā šie somu jēgeri gribēja tikai vienu – brīvību un neatkarību savai Tēvzemei, bet gan vieniem, gan otriem nācās liet asinis svešu varu izraisītos kaņos. Pirmās par Somiju izlietas jēgeru asinis bija Kurzemes purvos un pēdējās – Tali-Ihantalā 1944. gada pavasarī. Somijā Savonlinnas skaistajā parkā ir granīta pieminekļis, kas tik vareni rāda trīs galvenos somu tautas simbolus: Isanmaa, Uskonto, Koti – Ticība, mājas un pāri visam – Tēvija.

P.S. Likās, ka pēc 2004.gada, kad somu jēgeru piemiņas vietā Klapkalnciemā atjaunoja pieminekli, viņi ir aizmirsti. Ir neliels piemiņas stends Lapmežciema pagasta muzejā. Sakarā ar administratīvi teritoriālo reformu, Engures pagasta pārvaldē nebija iespējams saņemt informāciju, vai Andris Kalnozols, kas 2004. gadā bija Engures pagasta vadītājs un kam somu ģenerāļi nodeva simbolisku jēgeru zīmi glabāšanā, nav laika gaitā to aizmirsis. 27. jēgeru bataljona tradīciju saglabāšanas e-adrese Somijā atkal strādā. Un tomēr – kā pastāstīja Somijas vēstnieces Latvijā asistente Karīna Klančberga, jēgeri nav aizmirsti. Viņu piemiņas vietas tiek koptas un restaurētas. Liepājā tika godināti jēgeri sakarā ar bataljona karoga 105. gada dienas iesvētīšanu Sv. Trīsvienības baznīcā. Ir uzsākta sadarbība ar Tukuma novada vadību par pieminekļu remontiem Klapkalnciemā, Smārdē un citur. Vēstniecībai darba kārtībā ir plāni arī par citām jēgeru atdusas vietām...

(Turpināts no 6. lpp.)

“Stārķi vienmēr atgriežas savā zemē”

Sācies gaīrais ceļš uz Latviju, jo paziņas braukuši uz Rumāniju, tur sarunāti jau citi braucēji, tad tālāk Ungārija, Polija, kur no Krakovas vēl bijis jānokļūst Varšavā. Tur sagaidījuši paziņas. Bēgļu no Ukrainas visur bijis daudz, uz robežām nācies gaidīt stundām, līdz beidzot nokļuvušas Rīgā, tad Siguldā.

Vaicāta, vai pieradusi pie dzīves Latvijā, Darja atbild, ka viss ir labi, viņam pat ļoti palaimējies ar dzīvesvietu. “Es saku, ka dzīvojam spēļu mājā”, viņa smejas. Izrādās, Jurim Zalānam pieder māja, kuŗas pirmajā stāvā ir spēļu zāle, bet otrajā un trešajā stāvā bijuši biroji. Juris birojus pārkārtojis par dzīvokļiem, viņa un vēl divas ukraiņu ģimenes dzīvojot trešajā stāvā. “Par dzīvokli nekas nav jāmaksā, un sākumā man bija grūti pierast, ka pat par elektrību, ūdeni un

citiem komunālajiem pakalpojumiem maksā īpašnieks Juris. Pirmās nedēļas man bija sajūta, ka tūlīt kāds piekļāvēs pie durvīm un prasīs samaksāt sodu par nesamaksātajiem rēķiniem, jo tā taču nevar būt, ka nav jāmaksā!” atceras Darja. Sarežģītāk gan bijis ar ēdināšanu bērnodārzā. Sākumā tā bijusi bez maksas, bet tad izdots rīkojums, ka ēdināšana bez maksas ir tikai pašvaldībā deklarēto vecāku bērniem. Ukraiņu bēgļus reģistrē, bet viņi nevar pašvaldībā deklarēties. “Pat latvieši man teica, ka tā jocīgi sanāk – turīgo latviešu bērniem tie 80 eiro par ēdināšanu bērnodārzā nav jāmaksā, bet ukraiņu kuŗa bēgļiem, kuŗi nepavisam nav turīgi, tas jādara. Gāju uz pašvaldību, bet darbinieces atbildēja, ka tāds ir rīkojums, lai atnes dokumentu par deklarēto dzīvesvietu Si-

guldā. Skaidroju, ka ukraiņiem likums neparedz iespēju deklarēties, bet atbilde bija viena – neko nezinām, vajag deklarāciju. Zināju, ka to naudiņu nevaru atļauties maksāt, gāju pie viena no deputātiem. Laimīgā kārtā viņš tiešām saprata, par ko runāju, aizgāja pie pilsētas mēra. Rīkojums tika mainīts, un tagad ukraiņu bēgļiem Siguldā vajag reģistrācijas dokumentu, un par ēdināšanu bērnodārzā nav jāmaksā tāpat kā citiem.”

Saku, ka tad jau te var dzīvot, un Darja piekrīt, ka saskārusies ar labestību un izpratni, tomēr te nav viņas istās mājas. Tiesa gan, vasarā viņa varēs apmeklēt Siguldā operas svētkus, tas priecē un smeļ, ka jau sen ir iemīļusies Elīnā Garanča un pagājušajā vasarā Jūrmalā pat izdevies tikt pie koncerta biļetes. “Manuprāt viņa ir pasaules augstākā klase ne tikai kā dziedātāja, bet arī kā atainojamā tēla aktrise. Ja vien Elīna Garanča kādreiz rīkotu meistarklases dziedātājām, es darītu visu, lai pie viņas nokļūtu. Tas ir mans fantastiskais sapnis...” atklāj Darja.

Atvadoties apskaujamiem, manis un Kārļa sacītais, ka ceram Darju vēl satikt, klausīties viņas balsi un bandūras spēlē, nāk no sirds. Darja Leleko ir pelnījusi Latvijas un latviešu cieņu un mīlestību.

“Manuprāt, Elīna Garanča ir pasaules augstākā klase ne tikai kā dziedātāja, bet arī kā atainojamā tēla aktrise. Ja vien viņa kādreiz rīkotu meistarklases dziedātājām, es darītu visu, lai pie viņas nokļūtu. Tas ir mans fantastiskais sapnis...”

TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

RUTE SPĪRSA

Tas viss sākās, kad Jānis Andriņš lūdza mani tulkot viņa un V. Kāļes rakstīto eseju grāmatu *Latvian Literature* (Zelta Ābele - M. Goppers - Stokholmā, 1954). Diemžēl šis darbs bija veicams lielā steigā, un tāpēc dažas vietas tulkojumā mani neapmierina. Tas sākās ar *Latvian Literature* grāmatu. Bet tad man likās, ka ar to vien nepietiek, ja anglosakšu lasītājam stāsta, ka mums ir izcili rakstnieki – jādod viņam iespēja lasīt un spriest pašam. Tāpēc es nolēmu tulkot latviešu rakstniecības darbus un par pirmo autoru izvēlējos Knutu Lesiņu. Dabūjusi Lesiņa atļauju, sāku tulkot viņa darbus, un 1957. gadā Minesotas universitātes apgāds izdeva Lesiņa *The Wine of Eternity* (trīs Kundziņa un 12 manis tulkotas noveles).

Man bija bažas, ka amerikāņu redaktori varētu sagrozīt manus tulkojumus, bet kad saņēmu grāmatu Londonā, atradu tajā tikai kādus 6-8 amerikānizētus vārdus, un tie bija vienīgie grozījumi.

Otrs autors, ar ko uzņēmu kontaktu, bija Valdemārs Kārklīņš, un es pārtulkoju piecas viņa noveles. No tām “Tunelis” un “Sastapšanās tumsā” parādījās izcilajā amerikāņu lit. žurnālā *The Hudson Review* (1959. un 1960. g.) un “Pie laika upes” – Teksasas universitātes literatūras žurnālā *Texas Quarterly* (1960).

Starplaikā Anšlavs Eglītis, kuŗa romānu “Homo novus” biju ilgus gadus apbrīnojusi, bija uzņēmis ar mani kontaktu. Es tulkoju dažus viņa darbus, un viņa bestsellers parādījās žurnālā *Texas Quarterly* (1960). Neviens no šiem ievērojamiem žurnāliem nebija grozījis nevienu vārdu, pat ne komatu manus tulkojumus. Pēc tam esmu tulkojusi Andreja Irbes un citu jaunās paaudzes rakstnieku noveles.

Agrākajos gados, kuŗa laikā dzīvojot Kairā, sāku tulkot Rilkes dzeju. Starp 1942. un 1944. gadu mani tulkojumi parādījās trīs literārajos žurnālos: *The Citadel* (Kairā), *Forum* (Palestīnas radiofona literārajā žurnālā, Jeruzālemē) un 17 tulkojumi žurnālā *Personal Landscape* (Kairā; pazīstamā rakstnieka Lorensa Darella (*Lawrence Durrell*), *The Alexandrian Quartet* autora, rediģēts). Kairā 1942. gadā iznāca arī mans Rilkes tulkojumu krājums *Selected Poems*. 1943. gadā vairākus manus Rilkes tulkojumus pārraidīja Palestīnas radiofons, un 1951. gada martā bija raidījums arī BBC trešajā programmā, Londonā, ar atkārtojumiem 31. martā un 21. augustā.

Francijā 1959. gadā

Anglijā Rilkes tulkošanas autortiesību dēļ līdz 1976. gadam man nav iespējams publicēt manus tulkojumus grāmatā, bet vairāki no tiem ir iespiesti literārajā žurnālā *The New Statesman*, Londonā, un visas Duino elēģijas žurnālā *Poetry London*.

Četri tulkojumi parādījušies antoloģijā *New Roads 1944* (*Grey Walls Press*, Londonā), seši tulkojumi *Atlantic Anthology* (*Fortune Press*, Londonā, 1947) un deviņi antoloģijā *Springtime* (*Peter Owen Ltd.*, Londonā, 1953). B.B.C. literārais žurnāls *The Listener* publicēja ap 20 manus Rilkes tulkojumus laikā starp 1947. un 1954. gadu – Nesen apgāds *Doubleday Anchor Inc.* Ņujorkā izdeva grāmatu *An Anthology of German Poetry from Hölderlin to Rilke* (1960), kuŗā ir vairāki manis tulkoti dzejoļi un desmitā Duino elēģija. Otrā šīs antoloģijas izdevumā, kas patlaban sagatavošanā, būs 11 mani Rilkes tulkojumi. Starplaikā apgāds *Bantam Books Inc.* Ņujorkā ir lūdzis 11 citus manus Rilkes tulkojumus savai sagatavojamai antoloģijai.

Karaliskā Šekspīra teātra (*Royal Shakespeare Theatre, Stratford-upon-Avon*) literārais menedžeris, iepazīties ar mani Rilkes tulkojumiem, ir lūdzis mani pārtulkot teātrim modernu vācu lugu ar piedāvājumu dot tulkošanai citas lugas nākotnē.

Kad 1957. gada decembrī parādījās Metjūsa ļoti nelaimīgā antoloģija (*W. K. Matthews, A Century of Latvian Poetry, John Calder, London*), man bija jābūt lieciniecei, ka angļu lasītāji par šiem tulkojumiem smejas. Tas bija iemesls, kāpēc sāku tulkot latviešu liriku. Pirmie manis tulkotie Gunara Saliņa dzejoļi.

Es nekad nekļūšu bagāta, tulkodama latviešu rakstniekus un dzejniekus. Nekad neesmu ņēmusi augstus honorārus, un pēdējos gados 90 procentus no maniem tulkojumiem paveikti bez maksas, daudzi no tiem doti žurnālam *Zintis*.

Tulkošana ir mans vaļasprieks, bet es to ņemu ļoti nopietni. Darbs veicas lēni, jo gribu būt ļoti rūpīga un pārrakstu tulkojumu vairākas reizes. Katrā tulkojumā esmu kontaktā ar autoru; mēs pārrunājam radušās problēmas, es izskaidroju, ko es daru, un lūdzu autora ieskatu un atļauju. Šādā ceļā man ir sakrājušies ļoti interesanta sarakste ar autoriem un vairākos gadījumos radusies cieša draudzība, kas ir lielāks gandarijums nekā honorārs.

No grāmatas “Pašportreti”, sastādījis Teodors Zeltiņš. Grāmatu Draugs, 1965.

JURIS ULMANIS,
zemessargs

Apritējis jau gads kopš Krievijas nodevīgā iebrukuma Ukrainā, un šis 365 dienas daudz mainījušas gan katrā no mums, gan tautā un valstī kopumā. Bez šaubām, karš ir ļoti bēdīgs notikums. Tā piedzīvošanu es nespēju un negribētu novēlēt pat ienaidniekiem. Pēdējā gada laikā esmu vairākas reizes pabijis Ukrainā, arī frontes līnijā, un varu vien apstiprināt, ka šodienas karš ir ārkārtīgi brutāls un nežēlīgs. Te nav nekādas bruņinieku laika romantikas vai vīrišķības demonstrēšanas, divām armijām stājoties vienai otrai pretim klajā laukā. Modernais karš ienāk apdzīvotās vietās. Tas noārda pilsētas un ciematus, nogalina un sakropļo civiliedzīvotājus. Un iedvēš tik dziļu naidu pret uzbrucējiem, ka tā pārvarēšanai var nepietikt ar vienu vai divām paaudzēm.

Par kara šausmām var un vajag runāt daudz, lai nevienam nerastos mulķīga vēlšanās aizsākt jaunu slaktiņu. Taču šoreiz es gribētu atskatīties uz Ukrainas kara raisītajiem pozitīvajiem pavērsieniem mūsu sabiedrībā un valstī. Un tādu nav maz.

Pirmais ir acimredzams. Latvija beidzot ļoti nopietni strādā pie aizsardzības spēju stiprināšanas. Ja agrāk daudziem tiešām militārs uzbrukums šķita prātam neapverams, neiespējams, tad tagad kā auksta ūdens šalts nākusi apskaidrība, ka modrību nedrīkst zaudēt ne mirkli. Mums vajag modernas pretraķešu aizsardzības sistēmas, artilēriju,

prettanku iekārtas, kara tehniku un labi apmācītus, disciplinētus un profesionālus karavīrus.

Kaņadarbība Eiropas Savienības pievārtē likusi saspringt arī mūsu partneriem un pārskatīt ārējo robežu aizsardzības plānus. Arī NATO apspriedēs mūsu balss tiek sadzirdēta skaidrāk un skaļāk nekā jebkad iepriekš, jo partneri ir sapratuši, ka baltieši krievus pazīst labāk nekā citi. Ietekmes pieaugums palīdzēs mūsu diplomātiem gādāt, lai krīzes situācijā saņemam visu nepieciešamo palīdzību.

Svarīgas izmaiņas notikušas mūsu apziņā. Tik nozīmīgas, ka man pat gribētos šo saukt par Otro Atmodu. Ja pirmajā mēs kā valsts atbrīvojāmies no Padomju Savienības, tad tagad mēs atbrīvojāmies no PSRS un krievu impērijas mantojuma mentālā līmenī. Mēs gāžam pieminekļus, kas ir svarīgi citai tautai, bet neko daudz nenozīmē mums. Mēs beidzot pārstājam no valsts kases maksāt par vispārējo izglītību svešvalodā – tā tas notiek civilizētā pasaulē. Mēs uzstājīgāk pieprasām visiem Latvijā mītošajiem cienīt mūsu kultūru, tradīcijas, valodu un pasaules skatījumu. Un ja kādam ar to ir problēmas, var droši kāpt vilcienā un doties Austrumu virzienā. Citiem vārdiem sakot, mēs atgūstam gadsimtos nospiesto pašapziņu.

Brutālais karš tepat kaimiņos atmodināja latviešos nepieredzētu līdzcietību. Lai arī neesam bagāta nācija, esam ziedojuši uk-

rainiem vairāk nekā daudzas bagātās valstis. Un ne jau tikai palīdzību valstiskā līmenī. Ik nedēļu no Latvijas uz Ukrainu plūst palīdzības kravas, ko sarūpējuši Latvijas iedzīvotāji – apģērbs, elektrības ģeneratori, automašīnas, ēdiens. Tas ir apbrīnojami, cik daudz spējam atdot citiem, lai arī šobrīd paši piedzīvojam diezgan grūtus laikus.

Pēc 30 gadu ilgas tukšas runāšanas beidzot noticis pavērsiens Latvijas enerģētikas politikā. Tāpat kā daudzās citās jomās, mums vajadzēja ļoti spēcīgu impulsu no ārpusē, lai beidzot saprastu, ka "sēdēšana uz Krievijas gāzes un naftas adatas" ir ceļš uz nekurienu. Turēšanās pie "lētajiem energoresursiem" no Austrumiem mums neļāva atmet savu padomju vēsturi un saites, lai kļūtu par īsti eiropiešu valsti. Beidzot tas notiek. Cerams – neatgriezeniski.

Tāpat arī ceru, ka turpināsies šajos patriotisma uzplūdos uzsāktais kurss – atteikties no krievu kultūras un dzīvesziņas mantojuma. Par daudz mums ir ar Krieviju saistītu ielu nosaukumu, pieminekļu, teātra izrāžu un mūzikas. Par daudz Rīgā, Daugavpilī, Liepājā vai Rēzeknē ikdienā skan krievu valoda. Mums pašiem ir sava valoda, kultūra, laugs. Mums pašiem ir cilvēki, kuŗi pelnījuši viņu vārdā nosauktas ielas. Mums ir daudz panākumu, ar ko lepoties. Un katrs no mums var dot savu pienesumu Latvijas latviskošanā.

Mēs varam Latvijā nerunāt

Kā karš Ukrainā mainījis Latviju un latviešus?

krieviski. Mēs varam pieprasīt saukt pie atbildības cilvēkus, kuŗi iestājas pret Latvijas valsti un demokrātiju. Mēs varam atteikties no Krievijas televīzijas un radio stacijām. Mēs varam izpētīt savus radurakstus un palepoties ar senču sasniegumiem. Mēs varam iestāties Zemessardzē un mācīties sargāt savu Tēvzemi.

Mūsu identitāte nav barikādes un Atmoda, kā to mēģina iestās-

tīt šodienas valdošā elite. Mūsu identitāte sakņojas daudz dziļākā pagātnē – vēl pirms baltu cilšu cīņām ar krustnešiem. Gadsimtiem ilgā vēsture ir veidojusi mūs kā tautu. Mums vien jāapzinās savas saknes un jāpaņem viss labākais no savas pagātnes.

Izmantosim šo Otro Atmodu, lai atmodinātu mūsu pašapziņu, latvietību un patriotismu!

Cik Latvijas iedzīvotāji atbalsta Putinu un viņa sabiedroto iebrukumu Ukrainā?

Šā gada 4. februārī ziņu aģentūra LETA ziņoja – Krievijas prezidentu Vladimiru Putinu un viņa sabiedroto iebrukumu Ukrainā atbalsta vien 4% Latvijas iedzīvotāju, un viņu skaits kopš marta ir sarucis divkārt, liecina publiski pieejamais Valsts kancelejas pasūtītais pētījums.

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem pārliecinošs vairākums Latvijas sabiedrības atbalsta Ukrainu cīņā pret Krievijas agresiju, Ukrainas bēgļu uzņemšanu, kā arī Ukrainas uzņemšanu Eiropas savienībā un NATO.

Latvijas sabiedrības atbalsts šiem Ukrainas mērķiem pieaug, proti, Ukrainas cīņu par savas zemes neatkarību un brīvību pilnībā vai drīzāk atbalsta 82% iedzīvotāju, kas ir par 6% vairāk salīdzinājumā ar 2022. gada martu. Ukrainas kara bēgļu uzņemšanu Latvijā atbalsta 73% aptaujāto, kas ir par 1% mazāk salīdzinājumā ar aizvadītā gada martu. Ukrainas uzņemšanu NATO atbalsta 63%, kas ir par 12% vairāk.

Vairākums aptaujāto jeb 60% Latvijas iedzīvotāju kopumā piekrit, ka karš Ukrainā pastiprina spriedzi latviešu un krievu starpā un tas ir par 4% aptaujāto vairāk salīdzinājumā ar 2022. gada martu. Rezultāti latviešu un krievu grupās ir līdzīgi.

Latvijas iedzīvotāji augstu vērtē savas prasmes medijpratībā un kopumā uzticas Latvijas valsts institūciju un mediju sniegtajai informācijai. 57% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka viņi spēj atšķirt patiesu informāciju par karu Ukrainā no sagrozītas.

Latvijas valsts institūciju sniegtajai informācijai par karu Ukrainā uzticas 50%, bet Latvijas mediju sniegtajai informācijai uzticas 47%.

Neuzticēšanos Latvijas institūcijām un medijiem pauda 22% – 23% respondentu. Mazākumtautību pārstāvju vidū uzticēšanās rādītāji tradicionāli ir zemāki nekā vidēji sabiedrībā.

Atbildot par iespējamo nogurumu no ziņām par karu Ukrainā, 52% respondentu to noraidīja, paužot viedokli, ka nav no šīm ziņām noguruši.

Pieaugusi drošības sajūta sakarā ar Latvijas dalības NATO un Eiropas Savienībā. Latvijas dalība NATO drošības sajūtu rada 48% respondentu, kas ir par 11% vairāk salīdzinājumā ar 2022. gada martu. Latvijas dalība Eiropas savienībā drošību rada 48% respondentu, kas ir par 11% iedzīvotāju vairāk. Noraidošu viedokli šajos jautājumos pārstāvēja katrs ceturtais respondents, un biežāk tie bijuši cittautieši.

41% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju kopumā jūtas droši, jo Latvijai nav tieša militāra apdraudējuma. Pretēju viedokli pārstāvēja 27% aptaujāto.

Līdzīgi kā pavasarī, arī 2022. gada decembrī Latvijas sabiedrība diezgan skeptiski vērtē Rietumu valstu paveikto cīnoties pret Putina karu Ukrainā. Tikai 22% aptaujāto iedzīvotāju piekrita tam, ka Rietumu valstis un institūcijas pietiekami spēcīgi darbojas pret Putina karu Ukrainā.

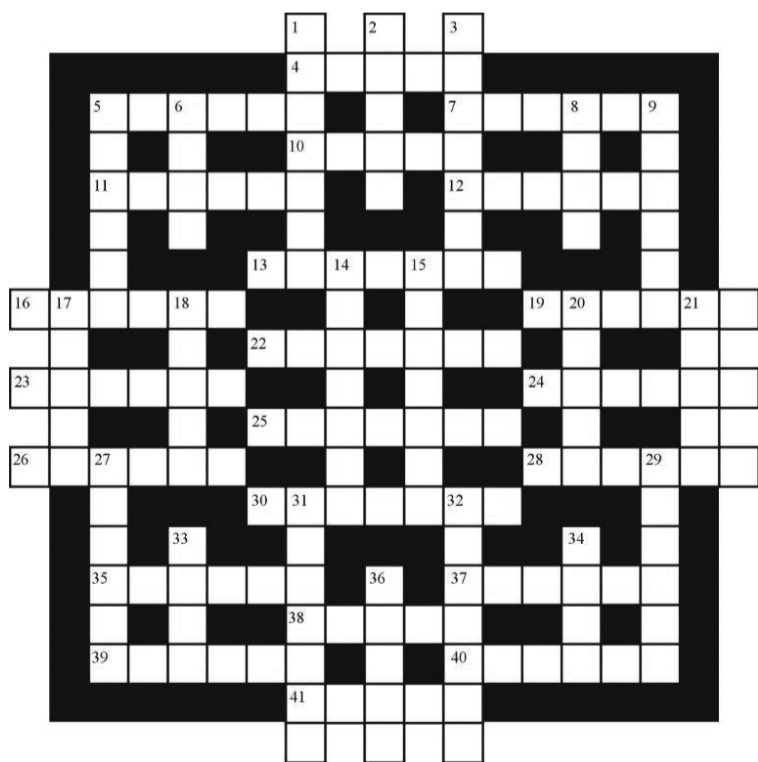
Nav mainījies sabiedrības viedoklis par Rietumu valstu iesaistīšanos karā. To atbalstītu 20% respondentu. Katrs otrais Latvijas iedzīvotājs jeb 49% ir pret Rietumu iesaistīšanos kaņadarbībā Ukrainā.

Krievijas valsts institūciju un mediju sniegtajai informācijai par karu Ukrainā uzticas tikai 4% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Gandrīz viennozīmīgi vairāk nekā 80% gadījumu, gan Krievijas valsts institūciju, gan Krievijas mediju sniegtā informācija tika raksturota kā neuzticama.

Vairāk nekā divas trešdaļas jeb 68% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju apgalvoja, ka ir snieguši materiālu vai morālu atbalstu Ukrainai un Ukrainas bēgļiem. (Kopumā aptaujāti tika 1057 Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem.)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Horizontāli: 4. Asinsrades orgāns. 5. No rupja maluma kviešu vai miežu miltiem cepta maize. 7. Viesistaba. 10. Iecere. 11. Deserta vīna šķirne. 12. Tonizējošs dzēriens. 13. Pakāpeniski pielāgoties. 16. Sasista trauka gabals. 19. Suņu šķirne. 22. Silto zemju auglis. 23. Tenkas. 24. Neieredzēt.

25. Ierīce. 26. Dažādu rasu cilvēku kopīgs bērns. 28. Virieša vārds (novembris). 30. Kontakts. 35. Ieteikums. 37. Augiem apaudzēta viegla būve. 38. Īslaicīgs lekciju cikls. 39. Dzīves mērķis, uzdevums. 40. Kaiju dzimtas putns. 41. Vākt, grābt vienkopus.

Vertikāli: 1. Slinki cilvēki.

2. Nelieli grauzēji. 3. Folkloras sacerējumi. 5. Papagaiļu kārtas putns. 6. Tukša vārpa. 8. Lapu koks. 9. Sporta sacīkšu sākuma moments. 14. Daiļuma cieniņtājas. 15. Balss trūkums vai neskanīgums. 17. Amariļļu dzimtas augs. 18. Ciets silcītēzis. 20. Gatve. 21. Riki šašliku cepšanai. 27. Siki durstīga sajūta. 29. Gadalaiks. 31. Rotaslieta. 32. Palieka no seniem laikiem. 33. Veidot trikotāžas izstrādājumu. 34. Rožu dzimtas koks ar smaržīgiem ziediem. 36. Likt kaudzē.

Krustvārdu mīklas Nr. 8 atrisinājums.

Horizontāli: 5. Pandēmija. 8. Karagana. 11. Pūrvieta. 13. Sauna. 14. Šautra. 15. Sarene. 16. Augonis. 19. Vantis. 21. Kanons. 22. Lauva. 23. Korts. 29. Kopija. 30. Skavas. 31. Aslapes. 32. Kautra. 34. Kreves. 35. Kobra. 37. Valmierā. 38. Lapsenes. 39. Estētiski.

Vertikāli: 1. Apsara. 2. Untas. 3. Liepa. 4. Taures. 6. Pastēte. 7. Vitrīna. 9. Asaras. 10. Kupons. 12. Tanins. 17. Uzsvars. 18. Īerosme. 20. Skara. 21. Katrs. 24. Potaša. 25. Rietumi. 26. Skalbe. 27. Lapesnes. 28. Kamene. 33. Acenes. 34. Kupris. 35. Kaite. 36. Alise.

IN MEMORIAM

Atvadu vārdi Izabellai Mitānijai Cielēnai (1927–2023)

2023. gada 10. februārī Mūžības ceļā devās Izabella Mitānija Cielēna – Ģederta Eliasa māsa Maijas un politiķa un sabiedriskā darbinieka Fēliksa Cielēna meita. Filozofijas zinātņu doktore, A. Kamī speciāliste, strādājusi par angļu valodas skolotāju, vēlāk – par franču valodas docētāju Ērebrū (Örebro) universitātē Zviedrijā. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas 20. gs. 90. gados ne reizi vien bijusi vieslektore Latvijas Universitātē. Izabella allaž ir bijusi sabiedriski aktīva, ilgus gadus vadījusi Stokholmas latviešu pensionāru biedrību, bijusi Ģederta Eliasa fonda prezidente.

Grūti sacīt ardievas draugam, kuŗš ilgus gadus bija tik ļoti klātesošs, ieinteresēts kultūras dzīves norisēs, mīlēja dzīvi un tik pozitīvi raudzījās uz notiekošo. Katrā telefona sarunā Izabella apjautājās par to, kas jauns, kādas izstādes, izrādes, grāmatas, kā klājas kopīgajiem draugiem un paziņām.

Izabella bezgala mīlēja Latviju. Viņa mūsu pēdējā telefona sarunā dažas dienas pirms aiziešanas Mūžībā sacīja: “Ja varētu vēl reizi

aizbraukt uz Rīgu, aiziet līdz Brīvības piemineklim, būt klāt Dziesmu svētkos...” Katru reizi, kad viņa atbrauca uz Rīgu, pirmais gājiens bija pie Brīvības pieminekļa. Latvijas opera, teātri, mūzeji, cilvēki bija Izabellas mīlestība. Ar kādu sirsniņu viņa priecājās par Latvijas cilvēku (arī gluži svešu) veiksmi un sasniegumiem, sakot – mēs esam dušīgi. Kopš pirmā Latvijas apmeklēju-

ma 1989. gadā (tas notika pēc ilga aizlieguma) Iza kļuva par sava onkuļa, izcilā mākslinieka Ģederta Eliasa vārdā nosauktā Jelgavas vēstures un mākslas muzeja draugu un arī manu un manas ģimenes draugu. Iza bija no tiem cilvēkiem, kas prata draudzēties, saprast un atbalstīt. Katreiz, ciemojoties Latvijā, Iza brauca uz Jelgavu skatīties Ģederta Eliasa gleznas. Un noteikti uz Eliasa dzimtas mājām Platones pagasta “Zilēnos”. Viņai tas bija kā svētceļojums, kā satikšanās ar savējiem. Tāpat kā Strupdeģu kapu apmeklējums, kur atdusas gandrīz visi Eliasa dzimtas piederīgie.

Izabella allaž ar lielu cieņu un mīlestību pieminēja savus vecākus, domājot par viņu devumu Latvijai, priecājās katru reizi, kad tika pieminēts Fēliksa Cielēna vārds, bija lepna par Ģederta Eliasa darbiem, izstādēm Latvijā un ārzemēs, rūpējās par to, lai Eliasa vārds būtu zināms Zviedrijā.

Izabella mīlēja Latviju, bet viņai ļoti tuva bija arī Francija, tās valoda un kultūra. Kad kopā bijām Parīzē, šķiet, viņai bija stāsts teju par katru parku, dārzu, baznīcu

un muzeju. Un bērības atmiņas gan par vietām, gan skolu, gan draugiem. Mazā Iza taču skolas gaitas sāka Francijā.

Zviedrijā Izabella nodzīvoja visu mūžu. Atbrauca pavisam jauna meitene, ieguva izglītību, nodibināja ģimeni, izaudzināja bērnus. Viņa mīlēja un pazina šo zemi, tās vēsturi, kultūru, valodu. Tikai katru reizi, atgriežoties Stokholmā pēc Latvijas apmeklējuma, Izabella sacīja: “Cik grūti atkal pierast pie tā, ka jārūnā zviedriski.” Ne jau runāt zviedriski bija grūti, bet savienot abas zemes savā sirdī bija grūti. Viņa daudzķārt runāja par to, ka Latvijā viņa jūtas kā mājās, bet mājas ir Stokholmā.

Sakot ardievas Izabellai Cielēnai – istenai Latvijas patriotei, dzīlas kultūras cilvēkam un ļoti labam draugam, vēlam gaišu ceļu Mūžībā un tikšanos ar savējiem, jo viņa tam mazliet ticēja...

Mūsu visdziļākā līdzjūtība Izabellas ģimelī!

Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzeja, Ģederta Eliasa fonda vārdā **Marija Kaupere**

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
  - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
  - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:**
● 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU SLUDINĀJUMS:
● **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
● par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
● par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
● 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

● par 6 mēn. – EUR 186
● pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:
AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privāto sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

BĒĢĻU GAITĀS

Mūzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē”
aicina iepazīt izstādi BĒĢĻU GAITĀS

Krievijas uzbrukums Ukrainai daudzus Latvijas iedzīvotājus padarījis par bēgļu izmitinātājiem. Savulaik arī latvieši bijuši spiesti bēgt no savām mājām kaŗadarbības dēļ. Mūzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē” atver jaunu izstādi “Bēgļu gaitās” Rīgā, Berga bazārā (ieeja no Dzirnau ielas 84).

Kā Latvijas iedzīvotāji devās bēgļu gaitās?

Daudzi Latvijas iedzīvotāji devās bēgļu gaitās Otrā pasaules kaŗa laikā – 1944. gada rudēnī Kurzemē mitinājās vismaz 114 000 bēgļu. Viņi bēga no frontes kājām, zirgu pajūgos, vilcienos un auto, lai nokļūtu ostās. Ceļu apdraudēja kaŗa darbība, bija grūti atrast patvērumu un pārtiku. Daļa latviešu bēgļu izbrauca uz Vāciju ar militāriem evakuācijas kuŗiem. Vairāki tūkstoši slepenos braucienos mazās zvejnieku laivās tika pārcelti pāri jūrai uz Zviedriju. Ķiti, netiekot tālāk, pēc kaŗa devās atpakaļ uz mājām, nu jau padomju okupētajā Latvijā.

Kas redzams izstādē?

Izstādi “Bēgļu gaitās” veido priekšmeti, kas 1944. gadā izceļojuši no Latvijas un nu atgriezušies mājās. Tās ir gan šķietami pašsaprotaamas lietas – personu un amatu apliecinājoši dokumenti, koferi, izdzīvošanai vajadzīgi piederumi, gan arī ģimenes relikvijas. Izvestās mantas vēlāk

Viens no izstādes eksponātiem – rotallieta “Bēritis”, kuŗu Juris Krustāns izveda no Latvijas bēgļu gaitās 1944. gada rudēnī. Mūzeja un pētniecības centra “Latvieši pasaulē” krājuma priekšmets. Maijas Meirānes Šleseres dāvinājums

tika saudzīgi lietotas un rūpīgi glabātas, kļūstot par simboliskām piemiņas lietām. Izstādes priekšmeti stāsta par to ipašnieku vērtībām, kaŗa pieredzi un piespiedu kārtā atstāto – līdzšinējo dzīvi, ģimeni, draugiem, mājām, karjēru, Tēvzemi.

Kam izstāde paredzēta?

Izstāde būs interesenta katram, kuŗu interesē cilvēku dzīvesstāsti un civiliedzīvotāju pieredze kaŗa laikā. Pamatskolas klašu skolēniem izstādē pieejama *Latvijas skolas somā* iekļauta nodarbība. Tajā skolēni ne tikai

Leimaņu ģimene bēgļu gaitās ceļā uz Liepāju, 1944. gada jūlijā // Foto no mūzeja un pētniecības centra “Latvieši” pasaulē krājuma. Ērika Leimaņa dāvinājums

Juris Krustāns ar Bēriti un māsa Maija Latvijā 1943. gadā // Foto no mūzeja un pētniecības centra “Latvieši” pasaulē krājuma. Maijas Meirānes Šleseres dāvinājums

uzzina bēgļu stāstus, bet mazās grupās pēta izstādītos priekšmetus, meklē informāciju un veic

atjautības un sadarbības uzdevumus.

Kur izstāde pieejama?

Izstāde un nodarbība līdz 31. maijam pieejama mūzeja un pētniecības centra “Latvieši pasaulē” telpās Berga bazārā, ieeja no Dzirnau ielas 84. Izstāde apskatāma otrdienās, trešdienās un piektdienās 12-18, ceturtdienās 12-20. Ieeja brīva.

Papildus informācija un apmeklējuma pieņemšana Danute Grīnfelde, tālr.: +371 2918 4594, e-pasts: danute.grinfelde@lapamuzejs.lv

SPORTS SPORTS SPORTS

LATVIJAS BASKETBOLISTI
PK KVALIFIKĀCIJU
NOSLĒDZ AR LIELISKU
BILANCI

Latvijas vīriešu basketbola izlase pirmdien "Arēnā Rīga" pie pilnām skatītāju tribīnēm 2023. gada Pasaules kausa kvalifikācijas ciklu noslēdza ar 15. uzvaru 16 spēlēs, pārspējot Grieķijas valstsvienību ar rezultātu 67:57 (18:8, 15:24, 19:9, 15:16), Latvieši izcīnīja 11. uzvaru pēc kārtas. Par 11 punktiem guva Artūrs Strautiņš, kurš realizēja visus metienus – trīs tālmetienus un abus soda metienus, un Toms Leimanis, kurš sakrāja arī astoņas rezultatīvas piespēles un četras atlēkušās bumbas. Desmit punktus guva Dairis Bertāns, bet Andrejs Gražulis astoņiem punktiem pievienoja sešas atlēkušās bumbas. Viesiem, kuriem punktu guva visi 12 spēlētāji, rezultatīvākais ar deviņiem punktiem bija Emmanuils Hacizakis.

GIRGENSONS GŪST
SEPTĪTOS VĀRTUS SEZONĀ

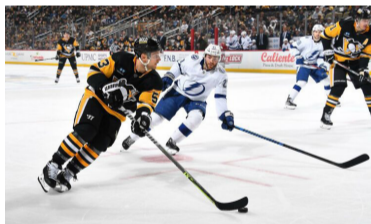
Zemgus Girgensons guva savus septītos vārtus Nacionālās hokeja līgas (NHL) sezonā, palīdzot Bufalo "Sabres" 11 vārtu spēlē pagarinājumā ar 6:5 (1:1, 3:1, 1:3) pieveikt Tampabejas "Lightning". Pirmā perioda 12. minūtē "Sabres" atņēma ripu pretiniekiem viņu aizsardzības zonā, ripa nonāca pie Rasmusa Dālina, kurš pēc slidojuma izvēlējās piespēlēt uz vārtu priekšu. Ripa trāpīja Girgensonam pa slīdu un ieslīdēja "Lightning" vārtos, bet rezultāts tobrīd kļuva 1:1. Visā spēlē Latvijas izlases uzbrucējs nospēlēja 17:45 minūtes, piecas reizes pielietoja spēka paņēmieni, divreiz meta pa vārtiem, bloķēja vienu metienu, uzvarēja vienu no diviem iemietieniem, bet spēli noslēdza ar neitrālu lietderības koeficientu. "Sabres" spēles gaitā trīs reizes bija divu vārtu pārsvars, taču to neizdevās nosargāt pamatlaikā, tomēr pie uzvaras Bufalo komanda tika pagarinājumā. "Sabres" tā bija trešā uzvara pēdējās četras spēlēs.

ŠILOVU ATZĪST PAR MAČA
OTRO ZVAIGZNI CIŅĀ
PRET NHL LĪDERVIENĪBU

Latvijas vārtsargs Artūrs Šilovs sestdien ar individuāli labu sniegumu neglāba Vankūveras "Canucks" no zaudējuma Nacionālās hokeja līgas (NHL) līderi Bostonas "Bruins", kurai pēdējo

ripu tukšos vārtos raidīja viņa amata brālis Linuss Ullmarks. "Canucks" bostoniešiem zaudēja savā laukumā ar rezultātu 1:3 (0:2, 0:0, 1:1). Šilovs šajā duelī atvairīja 32 no 34 metieniem, no kuriem 20 tika izdarīti pirmajā periodā, un tika pie spēles otrās zvaigznes goda. Par viņu augstāk novērtēts tika 26 ripas tvērušais Ullmarks. Nepilnas trīs minūtes pirms pirmā perioda beigām Šilovs pārspēja Hampuss Lindholms, kurš vairākumā izpildīja metienu bez ripas apstādinašanas. 35 sekundes pirms došanās pārtraukumā pretuzbrukumā Breds Maršāns ar solo gājienu nostiprināja viesiem vadību. Trešā perioda astotajā minūtē Broks Besers pēc tam, kad bostonieši neizmeta ripu ārā no savas aizsardzības zonas, ar metienu no vārtu priekšas panāca 1:2. Ar cerībām atspēlēties Šilovs mača beigās tika nomainīts pret sesto laukuma spēlētāju, un 48 sekundes pirms finālsvīpes Ullmarks ar metienu pāri visām zonām raidīja ripu mērķī. Zviedrs kļuva par vēsturē 13. vārtsargu, kurš NHL guvis vārtus.

TEODORS BĻUGERS
BEIDZOT GŪST VĀRTUS

Pitsburgas "Penguins" uzbrucējs Teodors Bļugers guva vārtus Nacionālās hokeja līgas (NHL) spēlē, komandai izcīnot uzvaru pret Tampabejas "Lightning" ar 7:3. Viņš tika atzīts par spēles trešo spožāko zvaigzni. Otrās trešdaļas izskaņā mājiniēki pēdējo piecu minūšu laikā guva piecus vārtus, bet kopumā otrajā spēles nogrieznī izcēlās sešas reizes, kas izdevies pirmo reizi kopš 2002. gada. Bļugers laukumā pavadīja 12 minūtes, no kurām divas minūtes un 16 sekundes spēlēja mazākumā. Latvieša

kontā trīs metieni pa vārtiem, divi spēka paņēmieni viena pārtverta ripa, viena kļūda, uzvarēti trīs no pieciem iemietieniem un pozitīvs lietderības koeficients +2. Šie bija Bļugera otrie vārti sezonā, līdz šim vienīgos vārtus latviešu uzbrucējs guva pagājušā gada 6. decembrī pret Kolumbusas "Blue Jackets", ripu raidot Elvja Merzļikina sargātajos vārtos. Latvijas hokejistam vārtus nebija izdevies gūt 32 spēlēs pēc kārtas.

BALTIJAS LĪGĀ RVS/LU
VOLEJBOLISTES IZCĪNA
BRONZAS MEDAĻAS

Finālčettrinieka ciņās RVS/LU nedēļas nogalē laukumā aizvadīja desmit setus, otro reizi kluba vēsturē izcīnot trešo vietu. Pirmo setu labāk sāka mājiniēces, panākot 3:0, 5:1 un 9:2 pārsvaru un pārliecinoši gūstot uzvaru (25:12). Un tad jāatzīst Kapriotti prasme "pacelt" komandu pēc vakardienas sāpīgā zaudējuma un tāda spēles sākuma ciņā par bronzas godalgām. Otrajā setā rīdzinieces uzvaru nodrošināja seta vidū, gūdamas septiņus punktus pēc kārtas, setu pēc Annas Rītas un Megijas Dambrehtes bloka uzvarot ar 25:13. Trešais sets pagāja līdzīgā ciņā. Pēc divām Junioras Vageles netveramām servēm viesņas panāca 14:11 pārsvaru, taču drīz tika noķertas rezultātā (16:16). RVS/LU atspēlēja trīs pēc kārtas setbumbas, taču pēc Ketriņas

Mirdas uzbrukuma – 12:12. Tomēr ar Kramēnas un Dambrehtes jaudīgo uzbrukumu setu (15:12) un spēli pabeidza ar uzvaru. Par vērtīgāko mājiniēcu rindās tika atzīta "libero" spēlētāja Merilina Pālo, bet medaļnieču rindās pirmā tempa uzbrucēja Anna Rīta, kura sakrāja desmit punktus, trīsreiz izceļoties blokā.

Finālā divu Lietuvas komandu ciņā čempionu titulu nosargāja Kauņas volejbolistes, uzvarot Jonavas *Aušrine* ar 3:1 (22:25; 25:16; 25:13; 25:15).

EIDUKA PASAULES
ČEMPIONĀTĀ
15 KILOMETRU SKIATLONĀ
IZCĪNA 11. VIETU

Latvijas vadošā distanču slēpotāja Patrīcija Eiduka sestdien Planicā pasaules čempionātā 15 kilometru skiatlona sacensībās izcīnīja 11. vietu. Uzvaru izcīnīja Zviedrijas slēpotāja Eba Andēšone, kura finišu sasniegta pēc 38 minūtēm un 11,8 sekundēm. Viņa izvirzījās vadībā jau pēc 3,8 kilometriem un spēja nosargāt

pirmo vietu līdz pat finišam. Otro vietu ieņēma uzvarētājas tautiete Frīda Kārlsone, kura atpalika no Adešsones 22 sekundēs, bet norvēģiete Astrida Slinda piekāpās uzvarētājai 48 sekundes un ierindojās trešajā pozīcijā.

Eiduka finišu sasniegta minūti un 37,9 sekundes vēlāk nekā uzvarētāja. Tas bija Latvijas slēpotājas labākais sasniegums skiatlona sacensībās, kurās iepriekš viņa bija startējusi tikai 2020. Pasaules kausa posmā un 2021. gada pasaules čempionātā. Pēc pirmajiem 7,5 kilometriem klasiskajā stilā Eiduka ierindojās 12. pozīcijā, no līderes Adešsones atpaliekot tikai 36,4 sekundes. Nākamos 7,5 kilometrus, kas bija jāveic brīvajā stilā, Latvijas slēpotāja iesāka apņēmīgi un pēc 9,7 kilometru atzīmes bija pakāpiesies jau uz desmito vietu, taču līdz finišam to nespēja nosargāt. Sacensībās ar kopēju startu vispirms slēpotājas veica 7,5 kilometrus klasiskajā stilā, bet pēc tam tikpat garu distanci mēroja brīvajā stilā. Kopā startēja 54 slēpotājas. Plānots, ka Eiduka startēs arī desmit kilometrus brīvajā stilā un 30 kilometru klasikā ar kopēju startu, kā arī stafetē Latvijas izlases sastāvā. Planicā notiekošajā pasaules čempionātā distanču slēpošanā Latviju pārstāv 12 sportisti.

DUPLANTIS LABO
PASAULES REKORDU
KĀRTSLĒKŠANĀ

Zviedru vieglatlēts Armands Duplantis sestdien sacensībās Francijā sasniegta jaunu pasaules rekordu kārtslēkšanā 6,22 metri. Olimpiskais čempions par centimetru laboja sev piederošo rekordu, ko viņš jūlija beigās sasniegta, izcīnot pasaules čempiona titulu ASV pilsētā Jūdžinā. Pēdējo triju gadu laikā zviedrs pasaules rekordu ir labojis sešas reizes.

Ziņas apkopojis
Andris Kļaviņš

Pildas uzbrukuma uzvaru svīnēja tallinietes (26:24). Ceturtajā setā, kurā rīdzinieces pēc Kramēnas uzbrukuma panāca 14:8, mājiniēces pēc Marenas Mirdas "eisa" pietuvojās līdz 18:19, tomēr setu pēc Melisas Varlģinas kļūdas servē ar 25:22 uzvarēja RVS/LU. Piektajā setā mājiniēces ne reizi netika vadībā, kaut vairākkārt panāca neizšķirtu. Pēdējoreiz tas notika pēc

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskā draudzē 26. februārī plkst. 13 klātienē un attālināti: Gavēņa laika pirmās svētdienas (*Invocavit*) dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu. 12. martā plkst. 13 klātienē un attālināti: Gavēņa laika trešās svētdienas (*Oculi*) dievkalpojums ar kafijas galdu un svētdienas skolu. 26. martā plkst. 13 klātienē un attālināti: Gavēņa laika piektās svētdienas (*Judica*) dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu. 7. aprīlī plkst. 18 tikai attālināti: **Lielās Piektdienas** svētbrīdis. 9. aprīlī plkst. 13 klātienē un attālināti.

VĀCIJA

Bilefeldē, Ekartsheima baznīcā (*Eckardtskirche, Paracelsusweg 6, 33689 Bielefeld*), 26. februārī plkst. 14:30 dievkalpojums ar dievgaldu, kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā *Hohenzollernstr. 54*, 5. martā plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Libekā, Lorenas baznīcā. 18. martā plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģeļm Liene Orinska.

MATISS KUKAINIS
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā
iesniedz ērti arī no sava tālruņa!

PĒRK

Nopirkšu mežu ar zemi vai lauku
viensētu Latvijā.
Tālr. +371 26157008.